

זאת ה'תורה

שבת פרשת וירא תשע"ט

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב **יצחק גינזבורג** שליט"א

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ

נקי מהוי'
או נח לבריות,
מה עדיף?

13

כשהמצב כבר
כל כך גרוע -
מוכרח שיהיה טוב

36

כבר יש לך
כנפיים?

45

עבודת חדש חשון 03
התוועדות ר"ח מרחשון

מעין גנים 27
האשל של אברהם אבינו

טעם מצוה 31
גמילות חסדים

ספור חסידי 36
רבי מנחם מענדיל מקוסוב

מענות ותשובות 38
תשובות הרב לשואלים

ברכות בחשבון 40
עיונים ורמזים בפרשה

המדור אלדים 45
וילכו שניהם יחדיו

הקדמת המערכת לכל קוראינו היקרים – שבת שלום!

עוד שבת כבר כאן ואתה חוברת ואביטה מלאה בכל טוב מדברי תורה וחסידות של הרב יצחק גינזבורג שליט"א.
קראתם ונהניתם? העבירו את החוברת הלאה. **רוצים יותר חוברות?** פנו אלינו ובקשו להצטרף לצוות המפיצים שלנו הפרושים מן ועד באר שבע (והלאה).
השבוע בגליון:

אנחנו עדיין בעיצומו של חדש מרחשון, אז נתחיל עם השיעור הנפלא **מסעודת ר"ח**, בו נלמד איך מתחילים את זמן חרף בתלמודי תורה בבתי הספר ובישיבות, ועוד שלל מושגים הקשורים לעבודת החדש. שיאו של השיעור באיזון בעבודה בין יחס נח לבריות לבין נקיות פנימית (כמפורט בגב). בהשגחה פרטית, השיעור גם מזכיר ומבאר פסוקים רבים מפרשת וירא.

ומשם נעבור לנקודה החסידית לפרשת השבוע – **מעין גנים**, בה נקרא על האשל של אברהם אבינו, המלמד על המשכת האחדות בתוך הריבוי והכנסת האמונה לרגש הלב. במדור **טעם מצוה** נלמד על מצות גמילות חסדים בדרך פרד"ס, מהיכן נלמדת, מהן המצוות המסתעפות ממנה ועוד.

בספור החסידי נקרא על בעל ההילולא של השבוע, רבי **מנחם מענדיל מקוסוב** (מייסד שושלת ויז'ניץ), על מינויו לרבי, הקשר לארץ ישראל ולמה יש לצפות כשהמצב כבר כל כך גרוע. **במענות ותשובות** נוכל לקרוא על איך משווים בין הפה ללב, על לימוד תורה ושמירת הברית, שינוי השם וחינוך ילדים בסבלנות.

במדור **ברכות בחשבון** נקרא (ונחשב) על הכנסת האורחים של אברהם אבינו ועל תיקון המידות שלו – מידת החסד ("חסד לאברהם") בפרט. וכמובן שנסיים עם **המדור לילדים** הנפלא והאהוב שלנו. והפעם, רזי ילמד את הילדים (ואותנו) על מושג מאוד חשוב בחסידות – **התכללות**, חיבור שני הפכים יחד.

**שבת שלום ומבורך,
המערכת**

עבודת חדש חשון

קיצור מהלך השיעור

השיעור שלפנינו עוסק בעבודה הפנימית של חדש חשון, כאשר הציר הכללי שלו הוא התבוננות במדרגת ה'אין' של החדש הריק מחגים, הבא לאחרי תשרי ה'מלא'.

בפרק א לומדים על מתיקות החדש מצירוף שם הוי' השייך אליו – "ודבש היום הזה הוי'" – **ופרק ב** מקדים על עבודת ה'אין' של החדש. **פרק ג** הוא התבוננות עמוקה בסודות המלים איה-אין-איש. נושא ה"איש" מורחב עוד **בפרק ה**, הכולל התבוננות בעשר דמויות שנקראו "איש".

פרק ד הוא פרק ה'עבודה' העיקרי של השיעור, המלמד שיחוד חוש הריח של חשון (יחוד יעקב-לאה) תלוי בסוד האיזון בין שתי תכונות הפוכות בנפש – נוחות-נינוחות, שצריכה להופיע קודם כל בין אדם לחברו ומתוך כך זוכים גם ל"רוח המקום נוחה הימנו", ונקיות, שצריכה להופיע קודם כל בין אדם למקום, ורק אחר כך גם ביחס לאנשים אחרים.

פרקו יוצא מיחוד יעקב-לאה – שיש בו משהו ראשוני מאד – ומתרחב להסביר כיצד משמש כל אחד מהחושים לחיבור ויחוד בין איש ואשתו.

פרק ז משלים את ההתבוננות במגוון השרשים ששייכים לשער **בל** (השער של "ירח בול"), וחותרם בעבודת ההתאיינות של "תלה ארץ על בלימה" – בלימת האדם את פיו בשעת מריבה.

א. עבודת חדש חשון – "ודבש היום הזה הוי'" צירוף חדש חשון

היום (וגם אתמול) ראש חדש חשון. ישנם **יב** צירופי שם הוי' ב"ה, שמכוונים בברכה האמצעית של מוסף, "ברוך אתה הוי' מקדש ישראל וראשי חדשים", והצירוף של חדש חשון יוצא מפסוק ידוע בתחלת פרשת כי תבוא – "השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל וגו'". הפסוק מסיים "ארץ זבת חלב ודבש" (ביטוי בשבח ארץ ישראל, שחוזר הרבה פעמים בתנ"ך) והפסוק הבא מתחיל "היום הזה הוי' אלהיך מצוך לעשות

נרשם על ידי איתיאל גלעדי. לא מוגה. א מרחשון תשע"ט – כפר חב"ד. סעודת ר"ח מרחשון לע"נ ר' ראובן מרנץ ע"ה.

א פסוק טו.

את החקים וגו'", וכאשר מחברים את המלה האחרונה מהפסוק הראשון, "ודבש", לשלש המלים הראשונות בפסוק הבא, "היום הזה הוי'", ראשי התבות הם **וההי**, צירוף חדש חשון. אם כן, כוונת חשון היא "ודבש היום הזה הוי'" – ביטוי מאד מיוחד. מכל צירופי החדשים, עם הפסוקים שלהם, יש משהו מיוחד בצירוף הזה, שכולו אומר הוי', יותר מכל צירוף אחר:

המלה הראשונה, "ודבש", שוה **יב** צירופי הוי' – צירופי כל החדשים יחד, בגימטריא **חדש**. המלים הבאות, "היום הזה", עולות ג"פ הוי', ובסוף מופיע שם הוי' עצמו. אם כן, הביטוי "ודבש היום הזה הוי'" מורכב מ-**יב** פעמים הוי', ג"פ הוי' (רבע, "רובע", מ-**יב** הצירופים) ושם הוי' עצמו.

אחד אלקינו, שלשה אבות, שנים עשר שבטיא

יש כאן סדרה לגבי כפולות שם הוי' – מהסוף להתחלה: 1, 3, 12. ה' הוא אחד, "אחד מי יודע? אחד אלהינו שבשמים ובארץ". אחר כך "שלשה מי יודע? שלשה אבות", אברהם, יצחק ויעקב, אבות האומה הישראלית. ואז "שנים עשר מי יודע? שנים עשר שבטיא", יב בני יעקב.

אם כן, יש כאן סדרה מיוחדת, מתחילים מ-יב פעמים הוי' (ודבש), כנגד שנים עשר השבטים, ממשיכים ל-ג פעמים הוי', כנגד שלשת האבות, ובסוף "אחד הוא אלהינו שבשמים ובארץ" – הכל כלול בביטוי "ודבש היום הזה הוי'". כשמחברים הכל מקבלים טז פעמים הוי', 416, יצחק-יצחק. שם החדש הוא חשון, שוה יעקב-יעקב, יד פעמים הוי' (גם תשרי, שאנחנו יוצאים ממנו, הוא כפולת שם הוי': יהודי – מילוי יה, יוד הי – פעמים הוי').

יוצא שחדש חשון עולה יעקב-יעקב, והצירוף שלו עולה יצחק-יצחק. יעקב ועוד יצחק עולה שמים, יה פעמים הוי'. נמצא שחשון עם הצירוף שלו, "ודבש היום הזה הוי'", עולה שמים-שמים (780, ה פעמים יוסף, יוסף פנים ואחור), שהוא המשולש של טל, "הוי' אחד".

סדרת 'עצרת'

יש עוד הרבה רמזים, נאמר רק עוד דבר אחד: 1-3-12 כפול הוי' הוא 2-6-24 כפול אחד (חצי הוי'). הבנו שהמספרים 1-3-12 רומזים לה', לאבות ולשבטים. מהם 2-6-24 בחכמת החשבון? סדרת המספרים של עצרת – יסוד חכמת הצירוף של ספר יצירה: "שתי אבנים בונות שני בתים, שלש אבנים בונות ששה בתים, ארבע אבנים בונות ארבעה

ועשרים בתים"^ב – 24-6-2. בעצרת = 2, בעצרת = 3, בעצרת = 6, 4 בעצרת = 24. רואים שיש איזה הגיון פנימי בסדרה של "ודבש היום הזה הוי'". עצרת היא סך הצירופים מתבה של כך וכך אותיות שונות. לדוגמה, בתבה הראשונה של התורה, "בראשית", יש שש אותיות שונות וממילא יש לה שש בעצרת צירופים. חיבור כל המספרים עד מספר מסוים הוא משולש, והכפלת כל המספרים עד מספר מסוים היא עצרת. שש בעצרת שוה 720 – "שש אבנים בונות שבע מאות ועשרים בתים". אחר כך "שבע אבנים בונות חמשת אלפים וארבעים בתים, מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע", כלומר שמתחילים להיות מספרים מאד גדולים.

התחלת ה'זמן' במתיקות

נתבונן רגע במשמעות "ודבש היום הזה הוי'": הביטוי כנראה אומר לנו משהו לגבי העבודה הרוחנית של החדש, שצריכה להתחיל מ"ודבש", "ארץ זבת חלב ודבש", מתיקות. אכן כתוב "דבש מצאת אכול דבש", לא אוכלים יותר מדי דבש, אבל תכלית שבח ארץ ישראל היא שיש דבש, כאן צריך להיות מתוק. כמו שכתוב "תחת אשר לא עבדת את הוי' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל וגו'" – כאן, בארץ, צריך לעבוד את ה' בשמחה, במתיקות, לא כמו בחו"ל. הכל מתחיל מהדבש, מטוב הטעם.

תיכף נסביר שהחוש של חדש חשון הוא חוש הריח. לכאורה דבש הוא טעם – חוש של חדש אחר – אבל כנראה שלדבש יש גם ריח טוב^ה, יש בו גם טעם וגם ריח. למה יש גם טעם

ב ט"ו פ"ד מט"ז.

ג משלי כה, טז.

ד דברים כח, מז.

ה וכמפורש בברייתא דפיטום הקטרת: "אילו היה נותן בה

בחצי השני של **עב** שמותיו יתברך (הראשון מבין **לו** הצדיקים הגלויים של הדור, גדול הדור בנגלה), עם "והו", השם הראשון של (החצי הראשון של) **עב** (הראשון מבין **לו** הצדיקים הנסתרים של הדור, ה"חד בדרא" האמתי, ה"צדיק יסוד עולם"¹), הכולל את כל ה-**עב**). כשאומרים "**אני והו**" יש לכוון "**היום [אני] הזה [והו]**", ג פעמים **הוי**², השם של **יב** אותיות היוצא מברכת כהנים, הברכה המשולשת בתורה, בה בכל פסוק-ברכה יש שם הוי"³.

סיכום סדר העבודה – "ודבש היום הזה הוי"

שוב, מתוך "ודבש" מגיעים לגילוי של "היום הזה". מי טעם דבש ואורו עיניו? יהונתן. רואים שזו סגולת הדבש. "אורו עיניו" היינו "היום הזה", "ויקרא אלהים לאור יום" – אור הוא יום – ו"הזה" הוא אספקלריא המאירה, "זה אלי ואנוהו"⁴, "הנה אלהינו זה קוינו

יא משלוי, כה.

יב פירוש החייט על מערכת האלות פ"ב.

יג יש שלש כוונות בפרט ב"**אני והו**" ("**היום הזה**"): "**אני והו**" = "**הוי' הוי' הוי'**", כנ"ל, דהיינו צירופי **אחד**, ממוצע כל אות; "**אני והו**" כל שם בהכאת אותיות = 680, "בן פרת יוסף" (בראשית מט, כב); "**אני והו**" בהכאה פרטית = 316, "**עץ יוסף**" (יחזקאל לז, ט). הערך הממוצע של שלש הכוונות הוא **משיח**.

והנה, "**אני והו**" במילוי – **אלף נון יוד וו הא וו** = 267, ובמילוי המילוי – **אלף למד פא נון וו נון יוד וו דלת וו הא אלף וו וו** = 1121. וביחד = 1388 = "**אני והו**" במשולש פרטי (כל אות במשולש!) והוא עולה "**לישועתך קייתי הוי'**" (בראשית מט, יח) – היינו "אני והו הושיעה נא!" והוא סוד **אלף** אורות הנמשכים וניתנים ל"**צדק צדק**", העבודה של "הייתם נקים מהו' ומישאל", כדלקמן.

"**אני והו**" והמילוי = **משה** (ראש הצדיקים הנסתרים, והו, "ותרא אתו כי **טוב** הוא ותצפנהו", וראש הצדיקים הנגלים, **אני**, "ויקח משה את עצמות יוסף [אני יוסף] עמו"). "**אני והו**" והמילוי ומילוי המילוי = 1466 = שם הוי' ב"ה במעוקב פרטי (שם הוי' ברבוע פרטי = **מקום**, כנודע).

יד שמות טו, ב (ראה רש"י שבת קלג, ב: "הוי דומה לו. ולשון אנוהו אני והוא אעשה עצמי כמותו לדבק בדרכיו").

וגם ריח? לאתרוג. מה עושים עם האתרוג אחרי סוכות? שמים אותו בדבש, עושים ממנו ריבה טעימה, שיש בה גם טעם וגם ריח. בחדש חשון צריך להמשיך את הטעם והריח של האתרוג, לעשות ריבה – משהו טעים לחיך וגם טוב לאף, חוש הריח של החדש, החוש של מלך המשיח (כדלקמן).

זו גם הוראה: בתחלת חשון מתחילים בישיבות וב'חידורים' את הזמן מחדש, וצריך להתחיל בדבש. איך ילד קטן מתחיל את הלימודים בחיידר? מלקק דבש. גם המבוגרים צריכים בתחלת חשון לחזור לתחלת החיידר, לטעום דבש, להרגיש את המתיקות וגם הריח הטוב של התורה הקדושה. לכוון שחשון היינו **דבש, שו, בתוך חן**.

"היום הזה" – "אני והו"

אחר כך מגיעים ל"היום הזה" – "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים". עיקר השיעור היום יהיה המשך של מה שדובר בקבר דוד, על יש ואין. "**היום**" בגימטריא "**אין**", כך כותב ר"א אבולעפאיא, ו"הזה" היינו מצביע באצבע ואומר "זה", דרגת נבואת משה רבינו ("זה הדבר"⁵), שהתנבא מתוך האין, גילוי אור אין סוף שלפני הצמצום. כתוב ש"היום", ב-ה הידיעה – כמו "היום יום" בספירת העומר – הוא אור אין סוף שלפני הצמצום. סתם "יום" הוא אור הקו לאחר הצמצום, אבל "היום" הוא אור אין סוף שלפני הצמצום.

בסוכות אמרנו "**אני והו הושיעה נא**" – חברנו את "**אני**", השם ה-**לז**, השם הראשון

קורטוב של דבש אין אדם יכול עמוד מפני ריחה".

ו פסיקתא זוטא ו,ו (רש"י לדברים כו, טז).

ז שיעור מוצאי כ"ה תשרי (והמשכו בשיעור כ"ו תשרי) ש"ז.

ח סתרי תורה סוד ד'.

ט ראה רש"י במדבר ל, ב (ע"פ ספרי מטות).

י סידור עם דא"ח מאמר ד"ה "ששת ימים" (רפה, ב).

מיוחדות – צריך לשים רווח בין עדר לעדר^כ, והרווח-הרוח צריך להיות אין גמור. מצד אחד, אחרי החגים מכריזים "ויעקב הלך לדרכו"^{כא} – נכנסים שוב לתוך ה"בכל דרכיך דעהו"^{כב}, הדרכים שלך, עובדין דחול. אבל ברוחניות, מה קורה? אחרי כל כך הרבה 'יש' של מצוות, חדש שלם מלא וגדוש במצות, בחדש חשון צריך ללכת, אבל ללכת ב'אין'. לכן, אף על פי ששלמה סיים את מלאכת המקדש בחדש הזה, וכולם צפו שנעשה עכשיו חג, הוא הבין שחדש חשון הוא אין, הוא אֵין, צריך להתעצם עם האין – החג של חדש חשון הוא גארנישט, שום דבר, שום כלום.

זו המשמעות של חשון. אם ה'אין' הוא כדבעי למהוי אחריו יבוא גם 'יש' מחודש. אם יש אין, חזקה שאחריו יהיה "יש מאין". זקוקים לרווח הזה בין עדר לעדר, לאין, והוא הסוד של חדש חשון.

חדש בול – זמן המבול

מתחילים את החדש בפרשת נח וגם מסיימים אותו בפרשת נח. חשון הוא חדש המבול, בו הוא החל לרדת (ביום ה-טוב שבו, יום ה-בטול, "כי טוב", של השנה), ובו הוא הסתיים (ביום ה-זך^{כג} שבו "יבשה הארץ"^{כד}), ולמחרת (יום ה"נח מצא חן"^{כה} של השנה) התחיל סדר עולם חדש, 'יש' חדש לאחר שנה תמימה של 'אין', יש מאין, ונח יצא והקריב קרבן שהיה לריח ניחוח^{כו}, חוש הריח של חדש

לוי^{טו}. בסוף התכל'ס היא להגיע לתמצית של הכל, לגילוי של שם הוי' ב"ה, שם העצם, שם המפורש, שם המיוחד – הגילוי שהכל ("הזה") הוי', "היום הזה הוי"^{טז}.

אם כן, זהו סדר העבודה של החדש שלנו – "ודבש היום הזה הוי"^{טז}. לחיים לחיים, שנזכה ל"ודבש היום הזה הוי"^{טז}.

ב. חשון – חדש של אין חדש חשון – 'אין' בין 'יש' ל'יש'

חדש חשון נקרא בתנ"ך "ירח בול"^{טז}. הוא מופיע רק פעם אחת בתנ"ך, כאשר שלמה המלך סיים לבנות את בית המקדש. לקח לו שבע שנים לבנות את בית המקדש, והוא סיים את המלאכה ב"ירח בול". אף על פי שהיה ראוי מיד לעשות חנוכת הבית, הוא לא עשה אז חנוכת הבית – השאיר לשנה הבאה, ליום כיפור, אכלו אז ארבעה עשר ימים, כולל יום כיפור ולתוך סוכות. למה הוא לא עשה מיד חנוכת בית? יש ספרים^{טז} שכתוב שהוא השאיר למשיח – שמשיח יעשה חג חנוכת בית המקדש השלישי בחדש חשון.

אבל בינתיים, בימינו, חשון הוא החדש הכי ריק מחגים, אין חגים – אֵין. כנראה ששלמה המלך גם יודע את הסוד שאחרי החדש השביעי – המשובע בכל טוב^{טז}, מלא חגים, מלא מצוות

טו ישעיה כה, ט.

טז ראש-תוך-סוף "היום הזה יהיה – הזה; ראש-תוך-סוף "ודבש היום הזה יהיה" – ומה = ג"פ הזה, ממוצע כל אות – הכל נכלל בגילוי של "הזה".

יז מלכים א, ו, לח. יש כמה חדשים בתנ"ך שנקראים "ירח..." – "ירח האתנים" (מלכים א-ב, ח), "ירח זו" (מלכים א, ו, לז), "ירח אדר" (עזרא ו, טו), אבל "ירח בול" הכי "ירח" מכולם, כי ירח בעצמו צירוף ריח – החוש של חדש חשון, ירח בול. שני הצירופים מתחברים בשם העיר ירחו, שבתורה נכתב "ירחו", לשון ירח, וברוב הפעמים בתנ"ך נכתב "ירחו", לשון ריח – כמבואר אצלנו בכמה מקומות.

יח בני יששכר מאמר א למרחשון, ע"פ ילקוט שמעוני מלכים רמז קפד.

יט ויקרא רבה כט, ח; פסיקתא דרב כהנא פסקא כג אות ט.

כ ע"פ בראשית לב, יז.

כא בראשית לב, ב.

כב משלי ג, ו.

כג על עבודת הבטול והזכר, ראה סוד ה' ליראיו שער א פי"ט הערה כ; מעין גנים ח"א מאמר "כיונים אל ארבותיהם" פ"ב.

כד בראשית ח, יד.

כה שם ו, ח.

כו שם ח, כא: "וירח הוי' את ריח הניחוח".

מה היחס בין המלים? אין הוא אין; איה
 – "איה מקום כבודו"¹⁷ – הוא המקום המקיף
 ("הנה מקום אתי" – "הוא מקומו של עולם
 ואין העולם מקומו"), הסובב כל עלמין,
 שממנו מתהווה היש מתוך נקודת האין. על
 "איש" דברנו בשיעור בקבר דוד, מי שהיה,
 שבעצם הוא "יש מאין" – אי של איש הן אין
 ו-יש של איש הן יש¹⁸. בתוך המלה איש יש גם
 את האין וגם את היש – "יש מאין".

אם שלש האותיות בכל שלש המלים
 הן כנגד ג"ר, כתר-חכמה-בינה, יש להסביר
 כך גם את היחס בין המלים עצמן, לפי סדר
 האלף-בית – איה-אין-איש: "איש" היינו
 אש, בינה¹⁹; המלה "אין" היא יחסית חכמה¹⁷;

קך הכל = 351, הוי' במשולש, 41 באמצע קנה מימין ו-קנה
 משמאל, סוד "קנה חכמה קנה בינה" (משלי ד, ה).
 לד קדושת כתר.

לה מובא בספרים (ראה פרפראות לחכמה פרשת פקודי)
 ש-איש נוסריקון אברהם-יצחק-ישראל או אברהם-יצחק-
 ישורון.

לו בספר יצירה (פ"ג מ"ב) האות ש היא אש. כתוב שם (פ"א
 מי"ד) "מים מרוח, אש ממים" – כתר הוא רוח, מים חכמה ואש
 הבינה. לפי זה, ה-א של איש היא האויר (כמו בספר יצירה),
 ה-י היא טפת מים, כמו ה-מ (י-מ מתחלפות באתב"ש), וה-ש
 היא אש. זה דבר ידוע, החידוש הוא שבתיקוני הזהר (תיקון
 מט; הובא בערך 'איש' בפרדס – שכ"ג פ"א) כתוב בפירוש
 ש-הש של איש היא גם לשון תשובה, לא רק אש, שהרי הבינה
 נקראת "עולם התשובה", "ולבבו יבין ושב ורפא לו" (ישעיה ו,
 י). יש קשר בין שני פירושי ה-ש – יש משהו בתשובה שהיא
 טבע האש, שורפת את העבירות. אם כן, לאיש יש אויר – הוא
 'איש רוח', ה-א שלו; הוא גם חכם, ה-י שלו; ויש לו תודעת
 תשובה, "כל ימיו בתשובה".

כסיום הערך 'איש' גם כתוב בפרדס שיש שתי תנועות בבינה:
 כתוב שהכל שב אל הבינה, שנקראת "שרשא דאילנא" (האילן
 הוא עץ החיים, התפארת, ושרשו הבינה) – התשובה היא שכל
 האילן שב לתוך שרשו, שב למקור שלו. זו תשובה מלמטה
 למעלה (וממילא אפשר לפרש גם שהבינה עצמה רצה-שבה
 אל הכתר). יש תשובה הפוכה, שהשרש שב להשפיע בענפים.
 חזרת הכל לשרש היא סוד היובל, שער הנון, הכל חוזר לנחלה,
 אך כמו שיש את היובל באמא, יש גם תשובה מלמעלה למטה,
 שהאמא שבה על הבנים להניקם. יוצא מכאן ווארט יפה –
 כשאמא מניקה את התינוק שלה זו תשובה, תשובה של האמא
 להניק את הבן.

לז אף שלמדנו (בשיעור הנ"ל הערה ח) שהחכמה נקראת
 יש, יחסית היא אין – הג"ר שלה, בה מדובר כאן (כבפנים) הם
 "אין" והד"ת שלה "יש".

חשון. זהו אחד מפירושי "ירח בול" – חדש
 של המבול²⁰.

אחרי שהתפללנו לגשם בשמיני עצרת,
 "עינינו ליה"²¹ שנראה את הגשמת הגשם.
 כפירוש החסידות²² ל"משיב הרוח" – משיב-
 מפריח את הרוחניות – ו"מוריד הגשם",
 מוריד לנו את הגשמיות, "ונתתי גשמיכם
 בעתם"²³. מתי עת הגשם? עכשיו, בחשון. עוד
 פעם, חשון הוא אין, ומי שבחינת אין מגיע לו
 גשם. מי שבחינת אין – מתרטב.

ג. איה-אין-איש שלש מלים שכנגד כח"ב

יש שלש מלים, שבכל אחת שלש אותיות,
 שכתוב בקבלה שהן כנגד ג"ר (ג ראשונות),
 כתר-חכמה-בינה. כולן מתחילות ב-אי – א
 הוא הכתר ו-י החכמה²⁴. אלף היא פלא, סוד
 המופלא, הכתר. על י כתוב "הוי" בחכמה יסד
 ארץ"²⁵ – י היא נקודת בטול, פנימיות החכמה.
 מה הן שלש המלים? איה, אין, איש²⁷.

כז ראה תנחומא נח יא.

כח סוכה נג, ב.

כט תולדות יעקב יוסף פרשת קדשים אות יא, הובא בשמן
 למאור לשמיני עצרת.

ל ויקרא כו, ד. ראה כתר שם טוב (הוצאת קה"ת, הוצאה
 שלישית) אות רזב.

לא ראה קהלת יעקב ערך 'אי'.

לב משגל יט.

לג איה-אין שם מזה לו – "אין מזל לישראל" (שבת קנו,
 א; ראה בעש"ט עה"ת לך כו), המזל היינו ה-אין כשאתה
 מצרף אליו איה. ובצירוף איש עולה "צדק צדק" (המתורגם
 "קושטא קושטא", אמת-אמת), ד"פ מהיטבאל (מה-בן).

במספר סדורי, איה עולה (כבמספר רגיל) 16, 4 ברבוע; אין
 עולה 25, 5 ברבוע; ו-איש עולה לב (אותיות בל, וכדלקמן) –
 רומז ל-לב נתיבות חכמה שיש לו, חוץ מהלב שלו – איה כפול.
 שלשתם יחד – 16, 25, 32 – עולים חכמה, בסוד "והחכמה
 [חכמה] מאין [כתר] תמצא [בינה]" (איוב כח, יב), בטוי הכולל
 את כל הג"ר (כפי שהמלה "אין" עצמה כוללת את הג"ר).

אם עושים סדרה מ-16, 25, 32 מקבלים סדרה עם 'חן זכרי'
 (סדרה סימטרית במרכזה מוקד אחד) בה 13 מספרים
 חיוביים (בסוד ואו):

5 16 25 32 37 40 41 40 37 32 25 16 5

דעת דרדל"א. מפורש בתיקוני זהר"ם שהדעת דרדל"א שמאירה באוירא היא סוד ה-י, ואפילו כתוב שזו ה-י של ישראל, "חיה ושמה ישראל". אם כן, ה-י של אין היא שרש נשמות ישראל שבאוירא. בנפש זו הדעת הכי עליונה שיכולה להיות, "דעה את הוי"מ^מ.

ה-ן הפשוטה של אין היא כללות פרצוף אריך אנפין. למה הוא נקרא אריך אנפין? כי הוא ארוך, הוא נמשך. כמו שהאותן סופית היא קו ארוך שיורד מטה-מטה – הרצון להאציל ולברוא וליצור ולעשות את כל העולמות, עד מטה-מטה. אריך, כשמו כן הוא – ארוך מאד. לפי כוונה זו, כל שלש אותיות א-י-ן הן בכתר, ואפשר בהחלט לומר שהן כתר שבכתר, חכמה שבכתר ובינה שבכתר (שרש כח ההתפשטות מטה שבכתר). בכל אופן, הן דרדל"א, אוירא (עם ה-י שבתוכו) וכללות פרצוף אריך אנפין – אין. כך בכתבי האריז"ל.

תקוני זהר: א – כתר, י – חכמה,

י – בינה

בתקוני הזהר^מ כתוב יותר פשוט ש"אין" היינו שלש הספירות הראשונות, כתר-חכמה-בינה (לא הכל בכתר):

א היא כתר שלמעלה מטעם ודעת.

י היא חכמה.

ן היא בינה, בסוד נ שערי בינה.

ספר האורה: א – כתר, י – חכמה,

י – מבינה עד מלכות

הפרדס^מ מביא ספר קדמון, ספר האורה,

מ תקון ה (יט, ב); תקון ע (קכז, א).

מא ישעיה יא, ט. ראה סוד ה' ליראיו, תפלה קודם הלמוד אות ב (ומבואר בשיעורים בסוד ה' שם), ש"דעה את הוי"מ עולה אבגיתצ – השם הראשון ב"אנא בכח", המכוון כנגד דעת דרדל"א השורה באוירא.

מב תקון מב (פא, ב).

מג שער כג פ"א.

"איה" (לפי כל הפירושים, כדלקמן) היינו ג"ר שבכתר. אם כן, אפשר לומר ש"איה" היינו כתר-חכמה-בינה שבכתר, "אין" כתר-חכמה-בינה שבחכמה ו"איש" הכתר-חכמה-בינה של הבינה.

מה הסימן לזכור את שלש המלים המיוחדות האלו, שכל אחת כוללת ג"ר (וצריך להתבונן מה ההבדל ביניהן)? סופי התיבות, איה אין איש, למפרע כתבות מלה – שנה, המשך של שנה טובה ומתוקה, במיוחד בחדש דבש, המשך למתיקות התפוח בדבש שטעמנו בליל התקדש חג בר"ה. יש פה שנה, וכל אחת מהמלים היא אי. צריך להתבונן בכל המלים האלו.

האריז"ל: א – רדל"א, י – אוירא,

י – אריך

נתחיל מהמלה השניה, "אין". איך האריז"ל מסביר את הסוד של אין^נ? מדבריו עולה שכל שלש האותיות של אין הן בכתר:

ה-א של אין היא רדל"א – רישא דלא ידע ולא אתידע – אמונה פשוטה^ט. מהאמונה הפשוטה של היהודי באה מסירות הנפש של היהודי, על תורה ומצוות, על קידוש שם שמים.

ה-י של האין היא סוד האוירא. מהו האוירא? באריך אנפין, הפרצוף החיצוני של הכתר, הרצון, יש ג רישין – גלגלתא, אוירא, מוחא סתימאה. באמצעי, האוירא – האויר שבין הגלגלתא, כביכול, למח – מאירה הארת

לח ראה מאורי אור ערך 'אין' (אות טד).

לט במקור שבהערה הקודמת מוסבר שבפנימיות רדל"א מלושב "חביון עז העצמות". אחר כך הוא מסביר, כנראה קשור, שמלכות דא"ק מתלבשת ברדל"א ונקראת "אני", ה"אני" מתלבש בתוך ה"אין". לגבי עבודת ה' המשמעות היא שיש לכל אחד את בחינת ה'אני' העצמי שלו (כמו שיש את ה"איתן שבנשמה"). כל המדרגות הנעלות שב'אין' – רדל"א, אמונה פשוטה, אוירא – בעצם מלבישות את ה'אני' האמתי, שבלשון כאן הוא מלכות דא"ק, והוא-הוא חביון עז העצמות.

שה-**נ** היא בינה, אבל מובן מאלי – יש ודאי "נון שערי בינה", אבל התכלית היא שמתוך החכמה-המחשבה ימשכו שפע וברכה דרך כל הספירות, מבינה ועד מלכות. כלומר, אין היינו בעצם כתר-חכמה-מלכות.³⁰

סיכום פירושי אין (ומקום היש)

אם כן, לפירוש האריז"ל כל ה-**אין** בכתר; בתקו"ז שלש האותיות הן כח"ב; ובספר האורה הן כתר-חכמה-מלכות. כלומר, או שהכל בספירה אחת, או בשלש ספירות, או שכולל את כל עשר הספירות³¹ של עולם האצילות, עולם האין. לפי הפירוש השני עד מקום מסוים באצילות 'אין' ומכאן ולמטה 'יש מאין', והפירוש האחרון מגלה שבאמת

נא הערך הממוצע של **אין כתר-חכמה-מלכות** הוא 625,25 ברבוע, 5 בחזקת 4, סוד הכתר ניקודי הוי' (ראה פרדס לרמ"ק שער ל פ"ד).

נב אם נעשה סדרה של 1, 3, 10 – סדרת ה'אין', שלשה פירושים בקבלה לסוד המלה אין, "אין מזל ישראל" – מה יהיה המספר הבא? אחרי 10 יבוא 22. הכי טוב שיכול להיות – יש י ספירות בלימה שמתלבשות ב-**כב** אותיות יסוד, סה"כ **לב** תיבות חכמה, כפתיחת ספר יצירה (פ"א מ"ב).

המספר הבא הוא 39, **טל**, "הוי' אחד". מה הקשר בין **כב** ל-**טל**? **כב** האותיות אצל הראשונים הן "מעשה בראשית" ובמילוי הן "מעשה מרכבה" – ב-**כב** אותיות יש **טל** אותיות מילוי. כמה יחד השרש (**כב**) והמילוי (**טל**)? 61, **אין**, שהוא גם המספר הבא בסדרה! שני המספרים העוקבים, 22 ו-39, נותנים את המספר הבא – 61, מספר האותיות במילוי. המספר הבא הוא 88, **כביכול** (**כב יכול** = ד"פ **כב**). עד כאן שבעת המספרים הראשונים של הסדרה (31 22 10 39 61 88) שהערך הממוצע שלהם הוא **לב**, **לב** תיבות חכמה, "עשר ספירות בלימה [המספר השלישי בסדרה] ועשרים ושתיים אותיות יסוד [המספר הרביעי בסדרה]" כנ"ל.

אם מפתחים את הסדרה עד המקום ה-13, המספר הוא 355, **מחשבה** (ה-י בפירוש ספר האורה). כל ה-13 אברי הסדרה יחד, כפולת 13 בהכרח, עולה 13 פעמים **ענג** (1599) – **ראה חיים עם אשה אשר אהבת** (קהלת ט, ט) – **אהבה** פעמים **ענג** ("אהבה בתענוגים"). יוצא **שאהבה** פעמים **ענג** הוא תוצאה של סדרת 10-3-1.

לפעמים כל ספירה באצילות נקראת מחשבה, היות שמחשבה היא אבא וי"פ מקנן באצילות. י"פ **מחשבה** עולה 3550 – רמז מפורסם שנתב בספרי הקבלה – מספר בני ישראל הנוסף על שש מאות אלף. והנה, **איש** בהכאת אותיות = 3000, **אין** בהכאת אותיות = 500, ו-**איה** בהכאת אותיות = 150!

שכותב משהו דומה – אבל אחר (המובן דווקא לאור הפירוש הראשון). הוא מסביר ש"אין" הוא כללות האצילות – כל עשר הספירות:

א היא הכתר, שכולו רחמים גמורים, רחמים רבים, רחמים עצומים. אין שם שום דין. הרי כל קבלת הראשונים היא יחס של רחמים ודין – כמה רחמים יש כאן וכמה דין, אם מעורב או טהור. הכתר הוא רחמים גמורים, בלי שום תערובת דין, וזהו סוד ה-**א**³².

ה-י היא נקודת החכמה. החכמה היא, בלשונו, המחשבה המופשטת, כביכול, של ה', כבלשון הזהר "מחשבה ויובלא תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין"³³, וכדבר רש"י בתחלת שירת הים, "י על שם המחשבה נאמרה"³⁴. ה-י היא **המחשבה של חשב-מה**³⁵.

עד כאן על דרך הפירושים הקודמים, **א** כתר ו-י חכמה, רק עם הסבר לפי התפיסה-הסגנון של הראשונים, שה-**א** רחמים גמורים וה-י מחשבה מופשטת. מהי ה-ן הארוכה?

ה-ן היא שפע וברכה שנמשכים מטה עד המלכות³⁶. פירוש האות **נון** הוא מלכות³⁷, כבפסוק "לפני שמש ינון שמו"³⁸. הוא לא אומר

מד מכאן מובנת תחלת התורה ב-ב, ולא ב-א: בבריאת העולם – "בראשית ברא אלהים" – עלה במחשבת ה' לברוא את העולם במדת הדין, צריך בעולם חק וסדר, רק ש"ראה שאין העולם מתקיים, שתף עמה מדת הרחמים והקדימה למדת הדין (סוד השם המלא, 'הוי' אלהים, פירק ב] (ראה בראשית רבה יב, טו; רש"י בראשית א, א), אבל לא שמדת הדין מתעלמת. אי אפשר לברוא את העולם ב-א, רק ברחמים ללא שום דין.

מה זהר ח"א קכג, א.

מו שמות טו, א.

מז תקוני זהר תקון סט (קיב, ב).

מח כלומר, אותיות **א-י-ן** הן רחמים, מחשבה ושפע. הוא קורא לרחמים גם "קוצו של י" ביחס ל-י. כלומר, האות **א** היא עצמה ה"קוצו של י". **רחמים-א מחשבה-י שפע-ן** = ג פעמים **איה-אין-איש** ("צדק צדק"), וכדלקמן.

מט רש"י שם: "נון ל' מלכות ושררה".

נ תהלים עב, יז.

הכל אין, הכל גארנישט, בזכות שפע הברכה וההצלחה שנמשך מ-א (דרך נקודת ה-י), האור והשפע של הרחמים הפשוטים.

אלו שלשת פירושי המלה אין שמתפתחים זה מזה. על פי פשט, אם כל האצילות היא אין, איפה נמצא היש? בעולמות התחתונים ב"ע. פירוש מצוין, הכי טוב. יש היינו מודעות עצמית, הרגשת היש, שיש 'אני' נפרד מה' – הוא קיים רק בעולמות התחתונים. אבל כל עולם האצילות – בו יש רק אלקות – הוא אין, כתר-חכמה-מלכות. אסור לקצץ בנטיעות, אסור להפריד את המלכות משאר הנטיעות באצילות, הכל אין¹¹.

ולסיכום פירושי המלה 'אין':

א י נ

תקוני זהר כתר חכמה בינה
ספר האורה כתר חכמה מבינה עד מלכות
האריז"ל רדל"א אורא אריך אנפין

"ואדם אין" ומצות "פרו ורבו"

איפה כתובה בתורה פעם ראשונה המלה 'אין'? "הכל הולך אחר הפתיחה"¹², "ואדם אין לעבד את האדמה"¹³. "אין" היא המלה ה-500 מתחלת התורה, אין בהכאת אותיות! הביטוי הכי חשוב בתורה ששוה 500 הוא "פרו ורבו"¹⁴

נג בפרדס רמונים (שער כג פ"א) כתוב על "אי הבל אחיך" שכאשר קין הרג את הבל הוא גרם לכתר ולחכמה, א-י, להסתלק – שלא ישפיעו בבינה. הוא הפריד את ה-א-י מה-ה/ש. על פי פשט "אי הבל אחיך" הוא כמו 'איה'. היות שהבל עצמו מתחיל ב-ה, אות ההבל – "אתא קלילא" (ראה תניא אגה"ת פ"ד; אגה"ק פ"ה) – אפשר לחלק את המלים "אי הבל" ל'איה בל' (לב = איש במספר סדורי). בכל אופן, הוא כותב שקין הבדיל את הכתר והחכמה (אי) שלא ישפיעו. סימן שעיקר העבודה הוא לחבר את קוצו של י ואת ה-י עם ה יעילאה, שיהיו "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין", ורצח מפריד את ה-ה מה-י וקוצו של י!

נד ע"פ פרקי דרבי אליעזר פמ"ב.

נה הראשית ב, ה. "ואדם אין" = יבק, "מעבר יבק", "הוי' אלהים", השם של הסיפור השני של מעשה בראשית (שתוף וקדימת מדת הרחמים למדת הדין כנ"ל הערה מב).

נו שם א, כח.

(המצוה הראשונה בתורה, "מצוה רבה"¹⁵, "הכל הולך אחר הפתיחה"). סימן שיש קשר בין "אין" ל"פרו ורבו" – מי שבבחינת אין זוכה לפרו ורבו¹⁶. אמרנו¹⁷ שהשנה אי"ה צריך הרבה פרו ורבו – ולשם כך צריך להיות אין. נלמד מכאן מוסר השכל: הפסוק "ואדם אין" אומר שעל האדם להיות אין – תוך כדי שעובד ה' – ואז יוכל לעבוד את האדמה (כדרך פירוש הבעש"ט "אין" בכל מקום, הכל אתהפכא). ה' שם את האדם בגן עדן "לעבדה ולשמרה", וכך שם אותנו כעת בארצנו הקדושה – רוצה שהאדם יעבוד את האדמה, הנוקבא של האדם. בשביל לעבוד ולזכות ל"פרו ורבו" בעבודתנו צריך להיות אין.

כש"אדם אין" – "יש הוי" (ה"יש" הראשון והשלישי)

"ואדם אין" הוא ה"אין" המקורי והכי חשוב בתורה. מה ה"יש" הכי חשוב? אחרי חלום הסולם יעקב אומר "אכן יש הוי' במקום הזה ואנכי לא ידעתי"¹⁸. "אכן יש הוי' במקום הזה" עולה ברית שעולה "ואנכי לא ידעתי" (שעולה "פרו ורבו" "ואדם אין", כנ"ל). רק "יש הוי' במקום הזה" עולה ישראל, השם שיעקב עתיד לקבל.

בכל אופן, היש העיקרי בתורה הוא "יש הוי'". מה הקשר לאין? כאשר "ואדם אין" מתגלה ש"יש הוי' [במקום הזה]" – "יש מאין"! עד שלא הגעתי למדת אין לא ידעתי

נד תוספות פסחים פח, ב ד"ה "כופין לשבת"; גיטין לח, א ד"ה "כל המשחרר".

נח אין "פרו ורבו" = 561, גל במשולש, טוב פעמים גל, אם בחקתי [תלכו וגו']" (ויקרא כו, ג), פרשת ה-גל בתורה. החק הראשון בתורה הוא "פרו ורבו".

"פרו ורבו" ועוד "ואדם אין" = ברית, האות ברית קדש על ידה מקיימים מצות פרו ורבו. "פרו ורבו" "ואדם אין" (בכל ביטוי יש ז אותיות) בהכאה פרטית = כד פעמים אין!

נט משיעור ער"ה ואילך תשע"ט.

ס בראשית כח, טז.

כוללת את הג"ר (בדרך כלל הכונה שם לחב"ד שבכתר)¹⁰. בכל אופן, בתורה הפעם הראשונה היא שאלת המלאכים את אברהם אבינו "איה שרה אשתך"¹¹, "להודיע שצנועה היתה"¹², "הנה באהל".

מאיפה באה צניעות שרה? מסוד הצניעותא, כמו ספרא דצניעותא, רדל"א בקבלה, אמונה. "איה?" – "איה מקום כבודו" – לא יודעים איפה היא (איה הפוך), רדל"א, "כל כבודה בת מלך פנימה"¹³. "אשה כשרה" (העולה **נמנע הנמנעות**, סוד צניעותא) היא אשה כשרה אמנו, העושה-מתקנת את רצון בעלה¹⁴. לכן נאמר לאברהם "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה"¹⁵, היא גדולה ממנו בנביאות¹⁶, ברוח הקדש, ויודעת שצריך לגרש את האמה זאת ואת בנה "כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק"¹⁷. כאן "איה שרה אשתך" כדי לבשר לה שתלד בן, שתלד את יצחק.

איה-אין-איש בשמות הקדש

נסיים חלק זה בעוד משהו חשוב ויפה: כתוב בערכי הכינויים שבסוד המלים האלה – כל **אי** הוא "איה" בכתר ו"הוי" בחכמה¹⁸, והשינוי רק באות האחרונה. ב"איה"

10 ראה שער הכוונות, "ענין מוסף של שבת" (עמ' צו): "כי ג"ר שהם איה, א, דעת באמצע. י"ה, הם חו"ב".

11 סז בראשית יח, ט.

12 סח ראה רש"י בראשית יח, ט.

13 סט תהלים מה, יד.

14 ע תנ"ך"א פ"ט. ראה הקדמת שכינה ביניהם ספ"ג (ובכ"ד).

15 עא בראשית כא, יב. הערך הממוצע של "כל כבודה בת מלך [פנימה]" ושרה אמנו הוא "שמע בקלה!" במילוי, בת מלך שרה אמנו = לו פעמים אין – 11 37 61 הנם שני מספרי שבת עוקבים. חלק הקדמי של בת מלך שרה אמנו = ד"פ "אשת חיל", ממוצע כל תבה.

16 עב רש"י שם.

17 עג בראשית כא, י.

ש"יש הוי' במקום הזה", שהרי "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת"¹⁹, אבל כשאני נעשה אין אני עושה מקום להוי' במקום הזה, ואז "יש הוי' במקום הזה" ("יש הוי'" עולה ג"פ "ואדם אין"). כאשר האדם אין מתגלה ש"יש הוי' [במקום הזה]". כמו כוננת "הוי' אחד" – הוי', "אלופו של עולם", הוא א ב-ז רקיעים וארץ (ח) וב-ד רוחות העולם²⁰. זו האמת, הכל אחד, הכל אמת, ודבש היום הזה הוי", הכל הוי'.

"יש הוי' במקום הזה" הוא ה"יש" העיקרי בתורה, אך הוא לא ה"יש" הראשון אלא השלישי (והוא מאמר יעקב אבינו, האב השלישי). מה ה"יש" הראשון? אברהם אבינו (האב הראשון) הוא הראשון שאמר "יש", אבל בהיסוס מסוים – "אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר"²¹, בויכוח עם ה' על סדום. "אולי יש" (ע"ה = משיח), אבל אין (היינו הכולל)... למה הוא חשב ש"אולי יש חמשים צדיקים"? הוא קווה שמתוך ה-ן של האין נמשך היש, לכן "אולי יש חמשים צדיקים", אבל באמת אין. ה"יש" הראשון הוא רק אולי, כמו שאומרים בסליחות "אולי ירחם". במלחמת עמלק כתוב²² "היש הוי' בקרבנו אם אין" ואז "ויבא עמלק", בגלל הספק. צריך להיות "יש הוי'" בודאי ("הודאי שמו כן תהלתו"²³).

"איה שרה אשתך"

איפה כתוב בתורה פעם ראשונה "איה"? בקדושת כתר אומרים "איה מקום כבודו". כתוב שעיקר הכוונה – חוץ מהמלה "כתר" – הוא באמירת המלה "איה", לכוון שהיא

סא ע"פ סוטה, א ויבמות קיב, ב.

סב סמ"ק סימן ב; הובא בב"י או"ח סימן סא.

סג בראשית יח, כד.

סד שמות יז, ז.

סה פיוט "וכל מאמינים" לימים נוראים.

אם איה היינו אהי-הוי-אהי, מהו סוד ה-אין? תמיד **אי** הן אהיה-הוי. מהי ה-ן? בכל שמות ה' יש רק נון אחת - ה-נ של א-דני, של המלכות (מתאים לפירוש ספר האורה, שה-ן היא "לפני שמש ינון שמו"). "אין" היינו אהיה-הוי-אדני - הוי-אדנות הם עיקר היחוד, יחודא עלאה ויחודא תתאה, לפי שני שילוביהם²⁹, ולמעלה מהם שם אהיה. **אהיה-הוי-א-דני** הוא סוד **יבק**, העולה "ואדם אין" (הנ"ל). הפלא ופלא.

מה לגבי איש? אפילו יותר פשט. כולם מתחילים אהיה-הוי, וכאן ה-ש היא ש-די, שם היסוד. כתוב שאיש הוא זכר, וההבדל בין הזכר לנקבה ניכר במקום היסוד³⁰, שם ש-די. לכן לפעמים איש רומז לספירת היסוד, בה אדם ניכר כאיש. **אהיה הוי ש-די** שוה **חיה ברבוע**, שוה "**אדם חשוב**" שוה "**שאני**" (נשיא). חז"ל אומרים "**אדם חשוב** [=] **שאני**"³¹. שלא נשכח את חוה, "כי מאיש לקחה זאת"³²...

חיים (השמות של "איה") **יבק** (השמות של "אין") **נשיא** (השמות של "איש")³³ עולים **ישראל**. כל ישראל, באשר הוא ישראל (אשר בשם ישראל יכונה), הוא בסוד איה-אין-איש, לפי פיתוח שמות הקדש שלהם.

(האותיות המרכיבות את שם **אהיה**) כתוב שיש שוב "אהיה" - אהיה-הוי-אהיה, על דרך "אהיה אשר אהיה"³⁴, כתר-חכמה-בינה). זו כוונת האריז"ל³⁵ למלה **חיים** - כל פעם שאומרים **חיים** לכוון **אהיה-הוי-אהיה**. כלומר, שם הוי' במקום "אשר"³⁶.

אם כבר אומרים את הכוונה, מה נמשך מה"אין מזל לישראל"? שלשת הדברים ש"לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא"³⁷ - בני-חיי-מזוני. **בנים** בגימטריא **אמונה**³⁸, נמשכים מה-א של **אין**. החיים - "החכמה תחיה"³⁹, "מותו ולא בחכמה"⁴⁰ - נמשכים מה-י של האין, נקודת החיים. לפי הפירוש השלישי הנ"ל, ה-ן של אין היא שפע ברכה שנמשך מטה-מטה, עד המלכות, המחלקת את החוק הקצוב לכל אחד ואחד לפי ענינו. מכאן נשכיל שה"מזוני", המזון, נמשך מה-ן של האין. זו גם כוונה מאד חשובה ל"אין מזל לישראל". ה"אין" באמת הוא מזל, שכל שלשת הדברים ש"במזלא תליא מילתא [ולאו בזכותא תליא מילתא]" נמשכים ממנו - על האדם להיות אין (כמו שראינו⁴¹ בקדושת לוי, שעל אין רק אמר שאני צריך להיות אין).

עד שמות ג, יד. איה ועוד "אהיה אשר אהיה" = 559, חצי "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד".

עה ראה שער הכוונות דרושי תפלין דרוש ב, ובכ"ד.

עו **חיים הנביא**. בלי אותיות איה, כמה נשאר? **בן אליהו**, סוד **אליהו הנביא** (= 120, חצי "איה מקום כבודו" = איה פעמים יח).

עז **אשר** במספר קדמי = **אין** במשולש, וביחד עם **אשר** = 92 פעמים הוי'. וכן **אשר יחד עם אשר** במילוי עולה כפולה של שם הוי', 57 פעמים הוי'. ראה גם שיעורים בסוד ה' ח"א עמ' שסב, ששם הוי' בהכאה עולה "אשר" (כאשר ה-א = 1000).

עח מו"ק כח, א.

עט ראה סוד ה' ליראיו, נספח "ג' רישון שבכתר" אות ו (עמ' קלג).

פ קהלת ז, יב.

פא איוב ד, כא.

פב ראה תניא שער היחוד והאמונה פ"ז.

פג ראה רש"י בראשית יז, יד.

פד ברכות יט, א ובכ"ד.

פה בראשית ב, כג.

פו נפתח את הסדרה הרבועית המתחילה **חיים יבק נשיא** עד ז מקומות ("כל השביעין חביבין"):

3407 2338 1474 815 361 112 68

הערך הממוצע של שבעת המספרים הוא 1225 = 35 (יהודי) ברבוע = 49 (7 ברבוע) במשולש (כוונת ספירת העומר) = "זה **שמי לעולם וזה זכרי לדר דר'** (שמות ג, טו), סוד שמות הקדש הנ"ל. ממוצע הראש-תוך-סוף (68, 815, 3407) הוא 1430, **הכל פעמים הוי'** וכו' (ראה שמחת בית השואבה ש"ז בקשר המספר 1430 לשנת תשע"ט).

הכוונה הטובה, את המחשבה הטובה שלי. אם כן, זהו סימן היחוד של חדש חשון, שהחוש שלו הוא חוש הריח, **יעקב-לאה** – בשביל ריח צריך קול שמעורר את הכוונה ("הקול יפה לבשמים"¹⁷). כמה שוה **קול** ועוד **כונה?** 217, ועם הכולל עולה **ריח** – רמז מובהק שחוש הריח הוא יחוד קול וכוונה.

נח ונקי

אמרנו שכל החדש מוקף בנח – מתחיל בנח ונגמר בנח, מתחיל בפרשת נח ונגמר ב"ריח הניחוח" של נח, סיום המבול של ירח (גם לשון ריח) בול – כפי כתוב פעמיים נח, "אלה תלדות נח נח איש צדיק תמים"¹⁸. נעשה עוד גימטריא יפה: **נח-נח-איש**, 7 אותיות העולות ז"פ (ממוצע כל אות) **אין** (יכול להיות גם ז"פ **אני**, אבל לענייננו הוא ז"פ **אין**, "אין מזל לישראל", **איש** הוא **יש מאין**).

איך מוסבר בחסידות¹⁹ הכפל "נח נח"? "נייחא דרוחא לעילא ונייחא דרוחא לתתא", עושה נחת רוח לה' וגם נחת רוח לבריות. אלה גם שתי בחינות שבת – נח הוא "באת שבת באת מנוחה נשלמה כל המלאכה"²⁰ – שבת עילאה ושבת תתאה²¹.

אם נח הוא "ריח ניחוח" – המופיע אצלו לראשונה בתורה – מה צריך להשלים ל-**נח** כדי שיהיה שוה **ריח?** 160. 160 יכול להיות הרבה דברים. דברנו על המלה "איש" ובהמשך נתמקד בה יותר. כאשר חוה ילדה את **קין**

ד. נח ונקי – בין אדם לחברו ובין אדם למקום יעקב-לאה – יחוד הריח

כעת נאמר משהו לגבי חוש הריח: אמרנו שחשון הוא חדש של אין. חוש הריח הוא החוש של הכתר, שבכללות נקרא אין, כמו שהסברנו. החוש של האין הוא החוש של משיח, בו נאמר "והריחו ביראת הוי"²², "מורח ודאין [ד-אין]"²³.

בסוכות²⁴ דברנו על ארבעה יחודים המבוארים בכתבי האריז"ל, אותם מכוונים בתפלות שלנו – כל תפלה והיחוד שלה. הפרצופים הם ישראל, יעקב, לאה ורחל, וממילא יש ארבעה סוגי יחודים, שהמעולה ביניהם הוא יחוד **ישראל-רחל**, בגימטריא **תשע"ט**. כמה שוה החוש של חשון, **ריח?** **יעקב-לאה** (נמצא שחשון תשע"ט הוא סוד יחוד **יעקב-לאה** שביחוד **ישראל-רחל** – מופיעים כאן כל ארבעת הפרצופים, ובסוד "אחליפו דוכתייהו", שהרי בדרך כלל ישראל מזדווג עם לאה ויעקב עם רחל, ודוק).

למה חוש הריח הוא היחוד-הזיווג של יעקב ולאה? מה המשמעות? לפי הידוע שיעקב הוא קול ("הקל קול יעקב"²⁵, ויחוד יעקב-רחל הוא יחוד קול-דבור) ולאה היא מחשבה וגם כוונה הסמכנו את הסבר יחוד יעקב-לאה על מאמר חז"ל "קול מעורר הכוונה"²⁶ (ר"ת **קמה**, שם העמדת המלך²⁷, מלך המשיח) – בקול אני מגלה ומחזק את

פז ישעיה יא, ג.

פח סנהדרין צג, ב.

פט שמחת בית השואבה, מוצאי יו"ט (פורסם ב"ואביטה" לך לך).

צ בראשית כז, כב.

צא ראשית חכמה שער הקדושה ספט"ו. של"ה שער האותיות אות ק (ובכ"ד, מובא בשמו בבאה"ט או"ח תרמג, א). שו"ע אדה"ז או"ח סא, ה; קא, ג.

צב תחלת ויקהל משה. לקוטי מוהר"ן רלד.

צג ברייתא דפטום הקטרת. ירושלמי יומא פ"ד ה"ה (ונראה שכן גרסו רש"י ועוד ראשונים בכריתות ו, ב – ראה רש"י שבת נח, ב ד"ה "העושה זגין למכתשת" ובערכין י, ב ד"ה "מפטמת את הבשמים").

צד בראשית ו, ט.

צה עפ"י בראשית רבה ל, ה; זהר ח"א נח, ב.

צו רש"י בראשית ב, ב.

צז זהר ח"ג פב, א.

אדם למקום. שתיהן נדרשות ומשלימות – והרמז היפהפה, **"בין אדם לחברו"** ועוד **"בין אדם למקום"** שוה הוי' ברבוע (ששוה **חדש חשון**) – אבל מאמר זה אומר שהעיקר, היסוד, הוא שתהיה "רוח הבריות נוחה הימנו". אם רוח הבריות נוחה הימנו "אוטומטית" רוח המקום נוחה הימנו". אם אין רוח הבריות נוחה הימנו – מקרה אבוד, "אין רוח המקום נוחה הימנו", נקודה, סוף פסוק. כך אמר הבעש"ט, והדברים חדרו כמים עמוקים ופעלו את פעולתם.

אם כן, ממה צריך להתחיל, בין אדם לחברו או בין אדם למקום? במאמר הזה, יסוד החסידות, פשוט שהכל תלוי ב"בין אדם לחברו" – **"כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו"** (בגימטריא **לב פעמים אין**). כך מתפרשת הכפילות "נח נח": כשאומרים "נייחא דרוחא לעילא, נייחא דרוחא לתתא" מתחילים מלמעלה, אבל כאן הפוך – אם רוח הבריות נוחה ממך ודאי רוח המקום נוחה ממך, "נח נח", ואז אתה "איש צדיק תמים".

צדיק – בין אדם לחברו, תמים – בין אדם למקום

אם אני רוצה לחלק "צדיק תמים" ל"בין אדם למקום" ו"בין אדם לחברו" – מה הצדיק ומה התמים? אם כתוב רק "צדיק", יכול להיות גם בין אדם לחברו וגם בין אדם למקום, אבל מהו "תמים"? "תמים תהיה עם הוי' אלהיך"^ק, "התהלך לפני והיה תמים"^{קד}, יהודי צריך להיות תמים עם ה' (לא כתוב שצריך להיות תמים עם החבר), וצדיק עם הבריות, "צדק

(160) היא אמרה "קניתי איש את הוי'"^{נב}. דווקא קין נקרא איש (שת לא) – קין לשון קנין, "קניתי איש", אני שותפה עם הקב"ה באיש הזה, כמו שמסביר רש"י. מה עוד צירוף אותיות **קין? נקי**. במאמר המפורסם של רבי פנחס בין יאיר^צ – בו מדה מביאה לידי מדה אחרת, עד רוח הקדש ועד תחית המתים על ידי אליהו הנביא זכור לטוב – הנקיות מביאה לידי פרישות או לידי טהרה^ק (כפי שתי הגרסאות). על כל פנים, יצא ש-**ריח** הוא **נח-נקי**. צריך להתבונן – מה אומר לנו הרמז?

"רוח הבריות" קודמת ל"רוח המקום"

יש כמה מאמרי חז"ל על הצורך להיות נח. המאמר הכי חשוב מובא בסיפור מפורסם אודות הבעל שם טוב^{קב}. הבעש"ט נהג לומר לתלמידים תורות קצרות, ופעם הוא יצא לחבראי קדישא ואמר רק משפט אחד – "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו"^{קד}. בעצם, זה לא משפט שלו, אבל כאשר צדיק אומר מאחז"ל זהו "אור חדש על ציון תאיר" וכך הוא מתקבל – התלמידים היו בהתפעלות עצומה, המשפט חדר לעומק נשמתם.

יש מצוות שבין אדם לחברו ומצוות שבין

צח בראשית ד, א. קין נקרא "איש" כמה פעמים – הוא הראשון בו נאמר "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו" (שכן לאדם הראשון לא היו אב ואם), אחר כך כתוב "קניתי איש את הוי'", ובסוף למך אומר "כי איש הרגתי לפצעני" (בראשית ד, כג) על הריגת קין (כדרשת חז"ל בתנחומא בראשית יא). הפסוק "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו" שייך לשרש קין בעולם האצילות, יש לו אבא ואמא, "קניתי איש" היינו קין בעולם הבריאה, ו"כי איש הרגתי לפצעני" היינו קין בעולם היצירה.

צט ע"ז, כ, ב; סוטה מט, ב.

ק **נקיות-פרישות-טהרה** = 1781 = 13 פעמים 137.

קא ראה שיחת שמח"ת ה'תש"ה (נדפסה בסה"מ תש"ט עמ' 79).

קב אבות פ"ג מ"י.

קג דברים יח, יג.

קד בראשית יז, א.

מישורים הפוכים בעת ובעונה אחת: כל הזמן צריך להיות נקי מה' ומישראל – כאשר דין קדימה לקב"ה – וכל הזמן צריך להיות נח לבריות ונח למקום, כאשר דין קדימה לבריות. פלאי פלאים, איך להכליל זאת יחד – ממש יכול להתנגש.

רב וקהילתו

לדוגמה, לגבי רב – כתוב^ט שרב שלא שונאים אותו אינו רב, כי זהו סימן שהוא לא מקפיד על קיום ההלכות אצל אנשי קהילתו. איזו דאגה של הרב גורמת שישנאו אותו בקהילה? הדאגה לנקיות, ל"נקים מהווי". הוא לא משניא את עצמו בכוונה – ככה יוצא... הוא יותר מדי נקי בעצמו ודורש נקיות מכולם. אבל אחד שאינו רב – ברוך ה', מברך כל בקר 'שלא עשני רב'... – יכול להקדים את ה"נח לבריות". זהו הפרדוקס של שני ה"איש"ים הראשונים – "קניתי איש", **קין-נקי**, ו"נח איש צדיק" (**קין**) עצמו היה הפוך מ'**נקי** כפים"^ק, הוא מלא את כפיו דם) – צריך להיות נקי וצריך להיות נח, גם רב וגם לא רב, ח"ו... [על מה "חס ושלום"?] על להיות רב, כמו כן. כמו שרבי נחמן אמר לרבי נתן כששאל אם להיות רב – 'אמת' שראוי שתהיה רב, אבל לא 'אמת לאמתו'. אנחנו רוצים את האמת לאמתו.

כידוע, הבעל שם טוב לא רצה להיות רב. כך היה במשך **כא** השנים הראשונות, השנים הטובות – **"אך** טוב לישראל [בעש"ט]^{קיא} – בהן כולם היו 'חברים' בלבד, לפני שהתנועה קבלה תואר ושם, לפני שהיו 'רבי' ו'חסידים'. יתכן מאד שהוא יצא לתלמידים ואמר להם

ביניהם? הפרש (המחבר) בין **נח** ל-**נקי** הוא **אמונה** (נקי עולה **צלם**, וידוע אצלנו ש-**צלם** הוא **חן אמונה**).

קט כתובות קה, ב.

קי תהלים כד, ט.

קיא שם עג, א.

צדק תרדף^{קיב}. היחס בין "צדיק" ל"תמים" הוא בין אדם לחברו לבין אדם למקום.

אם כן, "צדיק תמים" מפרש את ה"נח נח" – אם אתה "צדיק", "נח לבריות" שממילא "רוח הבריות נוחה הימנו", אז אתה "תמים", "נח למקום" ש"רוח המקום נוחה הימנו", ואז אתה "איש" (שהוא אין-יש, יש מאין, כנ"ל). בין אדם לחברו צריך להיות "ואדם אין" ואז "יש הוי' במקום הזה [ואנכי לא ידעתי]" בין אדם למקום.

סדר הקדימה:

נח – לבריות, נקי – למקום

מה לגבי נקי? מה הסדר במדת הנקיות? כתוב "הייתם נקים מהוי' ומישראל"^{קיג}. מה אם מתנגש אחד עם השני? מה עדיף? מה קודם? זהו אחד הדברים היסודיים אצל בעל מי השילוח^{קיד}, שאם איני יכול להיות נקי גם מה' וגם מישראל – כמו שצריך לכתחילה – אז עדיף להיות נקי עם ה'. לכן כך הוא סדר הפסוק, "הייתם נקים מהוי' ומישראל" – קודם תהיה נקי מה' ואחר כך גם תשתדל בכל כחך, בכל יכולתך, להיות נקי גם מישראל.

רואים שהסדר הוא הפוך! זהו עיקר הווארט הערב ב'עבודה' – ההבדל בין להיות נח ולהיות נקי. בשביל **ריח** טוב – יחוד **יעקב-לאה** (**קול-כונה** ע"ה, כנ"ל) – צריך להיות גם **נח** וגם **נקי**^{קה}. אם כן, האדם צריך לעבוד בשני

קה דברים טז, כ.

קו במדבר לב, כב.

קז ח"א בראשית ד"ה "ויצמח"; וישב ד"ה "ויהי ער", שלח ד"ה "ויהיו בני ישראל"

קח ביחוד **יעקב-לאה** – העולה **נח נקי** – ודאי שלא היא ה"נקי". נקיות היא גם טהרה, וטהרה שייכת לאמא היונקת ממזל "ונקה", כל הנקיות וטהרה מאמא, ושם יש גם דינים. צריך לומר שנח הוא בחינת יעקב – "בקש יעקב לישב בשלוה", הוא רוצה להיות בשלוה, בנוחות, אבל לא הולך לו. גם הישיבה היא נח – "איש תם ישב האלים", ישיבה-בוחער הוא נח. תקון יעקב הוא להזדווג עם הנקי, עם לאה. מה מקשר

בהמשך לחסד ולגבורה.

ב'פרצוף הדעת'^{קיז} החסד הוא קירוב הדעת ("כל שרוח הבריות נוחה הימנו") והגבורה היא נקיות הדעת ('נקיי הדעת שבירושלים'), הסתייגות, אפשר להתקרב למישהו ואפשר לשמור מרחק. כמו שברגלים יש סוד המחול, רגל בפנים ורגל בחוץ, גם בידים יש קירוב וריחוק – התכלית היא "ימין מקרבת", אבל צריך קודם יראה, "ראשית העבודה ועיקרה ושרשה"^{קיח}.

נאמר עוד יותר טוב, להמתיק עוד את השמאל: תמיד מזכירים ווארט עיקרי בחסידות^{קיט}, שיראה היא רק כלפי שמיא, "לא לפחד משום דבר ומאף אחד חוץ מה'", יראה היא קו שמאל שמופנה כלפי מעלה, "בלתי להוי' לבדו"^{קכ}. קו ימין הוא כטבע המים, היורדים ומתפשטים מלמעלה למטה. עיקר קו ימין הוא להקדים, להחשיב, בעיקר את המטה, את הבריות – זו אהבה, אהבת ישראל. לכן אדמו"ר הזקן אמר^{קכא} שאהבת ישראל היא יותר מאהבת ה' – לאהוב מה שהאהוב אוהב הוא יותר מעצם אהבת האהוב, שלמות אהבת האהוב. קו ימין יורד וקו שמאל עולה. אם קו ימין יורד, אז קודם שתהיה ה"רוח הבריות נוחה הימנו" וממילא "רוח המקום נוחה הימנו", וקו שמאל עולה, "והייתם נקים מהוי' ומישראל".

התכללות שני הקוים יחד היא סוד עקדת יצחק^{קכב}. כמוכן, יש הרבה רמזים – שכל אחד

רק את הכתוב בפרקי אבות, "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו וכו'", בסיום ה-כא שנים האלה – צריך לעבור פאזה, ועם זאת לשמור היטב על ה"אך טוב לישראל", ה-אך שנים הראשונות שאין רבנים, שכולנו חברים, גם הרבי, המנהיג, הוא חבר של כולם. אז העיקר הוא אך ורק "נח נח", "רוח הבריות נוחה הימנו".

דרך אגב, "ירח בול" שוה אהרן (16 ברבוע, 4 בחזקת 4, 2 בחזקת 8). אמרנו^{קכג} שיום כיפור הוא יום של אהרן הכהן. הוא ממשיך בסוכות, ענני הכבוד של אהרן, ורואים שממשיך גם ב"ירח בול". אהרן "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"^{קכד}. מי הרב? משה רבינו. מי החבר, שעושה שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו? אהרן. גם אהרן מברך 'שלא עשני משה רבינו' – שיכול לשמור על פרופיל של חבר.

"שמאל דוחה [נקיי הדעת]"

וימין מקרבת [רוח הבריות נוחה]"

נוסיף עוד ווארט לגבי הנקיות והנוחות: בחז"ל מוזכרים "נקיי הדעת שבירושלים"^{קכה}, הבודקים עם מי יושבים בסעודה ועם מי במשפט. ירושלים היא יראה שלמה^{קכז}, נקיות היא גם יראה וגם גבורה. לעומתה, נוחות, "רוח הבריות נוחה הימנו", היא קירוב דעת, חסדים. מאיזה מאמר חז"ל רואים ששניהם יכולים לשכון יחד? "לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת"^{קכז}. שרש הנקיות והנוחות בדעת, ה חסדים ו-ה גבורות שבדעת, המתפשטים

קיב שיעור שבת שובה (שיעור נשים) ש"ז.

קיג אבות פ"א מי"ב.

קיד סנהדרין כג, א.

קטו בראשית רבה נ, י. ראה מאמרי אדה"ז עה"ת ח"א עמ' רצה ועוד.

קטז סוטה מז, א; סנהדרין קז, ב; זר ח"ג קעז, ב.

קיז שערי אהבה ורצון מאמר "פרצוף הדעת", תהליך ההחלטה בנפש וסוד החשמל".

קיח תניא תחלת פמ"א.

קיט ראה הנפש סוף פ"ט (ובכ"ד).

קכ שמות כב, יט.

קכא ראה לוח "היום יום" כ"ח ניסן.

קכב ראה זר ח"א קיט, ב; ח"ג יח, א; לקוטי תורה לארז"ל וירא ד"ה "סוד העקידה"; לקוטי תורה ואתחנן, ב; שם דרושי ר"ה נח, ב; מעין גנים ח"א עמ' לז ואילך. ורמז: **ריח, נח נקי**,

ה. פרצוף המכונים "איש" האבות נקראו איש

פתחנו במושג "איש". ניתן למצוא עשר דמויות שנקראו "איש"^{קכ} (יתכנו עוד הרבה שמוזכרים כ"איש", אנחנו מדברים על אלה שכתוב בהם בפירוש ש"נקראו איש"). הזכרנו כבר כמה דמויות: קין – שלכאורה הוא הראשון, אך תיכף נראה שיש גם לפניו – ונח. גם כל אחד מהאבות נקרא "איש"^{קכ}. אך יודעים שאברהם נקרא איש? "השב אשת האיש"^{קכ}. מי אמר זאת? ה' אמר לאבימלך. אך יודעים שיצחק נקרא איש? "מי האיש הלזה"^{קל} – מאמר של רבקה. אך יודעים שיעקב נקרא איש? הכי קל – "ויעקב איש תם יושב אהלים"^{קלא}.

המדרש^{קלב} לומד שאברהם נקרא איש מעוד פסוק בנביא – "קרא ממזרח עיט מארץ מרחק איש עצתי"^{קלג}. הפסוק שייך לשנת **תשע"ט**, תהא שנת **ע"ט**, כפי אמרנו^{קלד}. למי ה' קרא ממזרח? לאברהם אבינו. יש שני פירושים ב"איש עצתי" – או שאני מתייעץ אתו, כמו "במי נמלך"^{קלה}, או שהוא מקיים את עצתי-עצותי, את המצוות שלי. רש"י מפרש, כחז"ל, שכל הפסוק הולך על אברהם אבינו. למה אברהם נקרא עיט? רש"י כותב שע"ט הוא בעצמו עצה. אמרנו שתשע"ט היא תהא שנת **עצה טובה** וקשרנו עצות-ע"טין לע"ט, וככה רש"י כותב בפשוטו של מקרא שלו

יעשה בעצמו. זה עיקר הווארט שצריך לקחת הבינתה, אך להיות גם נח וגם נקי^{קכ}. למי שיודע את הסוד הזה, שיכול להכליל יחד את הנקי והנח, יש את סוד הריח, החוש של חשון, החוש של מלך המשיח.

הקדמת "עבדי הוי" או "שם הוי"

צריך להזכיר את הרוז'ינער, שהיארציט שלו ביום ששי, ג' חשון. ידוע שלעתים הוא היה מספר סיפורי צדיקים לפני התפלה, בבקר. למה הוא הקדים להלל את הצדיקים לפני שמהלל את ה'? לכאורה ה' קודם! הוא למד זאת מפסוקי ההלל – הפסוק הראשון של ההלל הוא "הללו עבדי הוי" הללו את שם הוי"^{קכז}. לפי הפשט הכוונה שעבדי ה' יהללו את ה', אבל הוא פרש "הללו עבדי הוי", שצריך להלל את הצדיקים, עבדי ה', ואחר כך להלל את ה'. לכן צריך לספר סיפורי צדיקים לפני התפלה. יש גם פסוק הפוך – "הללו את שם הוי" הללו עבדי הוי"^{קה} – דבר המלמד על השויון וההקבלה בין שני ה"הללו" (וכמליצתו: "מקבילות הלולאות"^{קכו}).

שני הפסוקים האלה הם שני הכיוונים: אצל מי שבבחינת **נקיות (= משיח בן יוסף)** הסדר הוא "מהוי" ומישראל", ומי שהוא נח (בחינת משיח בן דוד, "חסדי דוד הנאמנים"), קודם שיהיה נח לבריות וממילא יהיה נח לה'.

קכז במקומות שונים בחז"ל – רבים מוזכרים ב"ערכי הכינויים" לבעל סדר הדורות.

קכח מדרש תהלים ד.

קכט בראשית כ, ז.

קל שם כד, סה.

קלא שם כה, כז.

קלב בראשית רבה נד, א.

קלג ישעיהו מו, יא.

קלד שבת שובה (רעוא דרעוין) ש"ז.

קלה בראשית רבה ה, ג.

ועוד **עקדת יצחק** = 1000, סוד אלף אורות שקבל משה רבינו במתן תורה, שלמות התכללות הימין והשמאל יחד.

קכג **גם נח וגם נקי = יש**, היינו יש מאין – רק מכה האין אפשר לשאת את שני ההפכים גם יחד.

קכד תהלים קיג, א.

קכה שם קלה, א.

קכו עפ"י שמות כו, ה. עיריין קדישין עה"פ וש"נ (ראה גם פנים אל פנים פ"ב הערה צט).

קין? קין לשון קנין, ועיקר הקנין הוא בדעת – “דעת קנית מה חסרת”^{קמט}. כנראה הפגם שלו – מה ש”ידי דמים מלאו”^{קמז}, במקום נקיות כפים – הוא פגם בדעת שלו (בסוף הוא נסה לגנוב את דעת עליון^{קמה}).

מה חסר לנו להשלמת הספירות, חוץ מהכתר? שתי הנוקבות. נוקבא עילאה היא בינה ונוקבא תתאה היא מלכות. על הבינה כתוב “מינה דינין מתערין”^{קמו} ועל המלכות כתוב “רגליה ירדות”^{קמז} היפך החיים – דווקא בנוקבא יש מקום ליניקה, לכן יתכן שיהיה בהן מישהו לא רצוי:

יש עוד אחד שנקרא איש, עליו כתוב ביעקב – “ויאבק איש עמו עד עלות השחר”^{קמח}. מי האיש הזה? שרו של עשו^{קמט}. מה שמו הפרטי? סמא”ל, לשון שמאל, הוא המקור והשרש של קו שמאל, “מינה דינין מתערין”. שרשו בחיצוניות אמא, בפסולת שיוצאת מאמא, שרש השמאל. סמא”ל וקין הולכים יחד – “אם אין בינה אין דעת, אם אין דעת אין בינה”^{קנ}.

בסוף פרשת בלק כתוב “והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית”^{קנא}. זמרי. פעם^{קנב} היה לנו שיעור שלם על זמרי, איזה זמר מפורסם הוא. הזכרנו אז גם חיה בשם “זמר”^{קנג}. איזו חיה זו? רבינו סעדיה

בנביא. בפירוש שני הוא אומר שעיט הוא עוף, אבל פירושו הראשון הוא ש”עיט” הוא כמו “איש עצתי” בהמשך הפסוק, פסוק מופלא ששייך לשנה שלנו.

משה, אהרן ויהושע

מי האיש הכי מפורסם? משה רבינו בעצמו, “והאיש משה”^{קלז}.

הזכרנו כבר את אהרן הכהן, שגם נקרא איש. מאיפה לומדים? כאן יש מדרש פליאה: מה החטא של אהרן? “העגל אשר עשה אהרן”^{קלז}. כתוב במדרש^{קלח} על פרשת סוטה “ושכב איש אתה שכבת זרע”^{קלט} זה אהרן שעשה להם את העגל. מדרש פליאה, שאותו “איש” בפרשת סוטה, שכתוב עליו ששכב אותה – את כנסת ישראל – שכבת זרע, היינו שהיו מעבירים לפני עבודה זרה את זרעם, ילדיהם, על דרך עבודת המולך, “זה אהרן שעשה להם את העגל”. מכאן לומדים שאהרן נקרא “איש”.

גם יהושע נקרא “איש”, “איש על העדה”^{קמ}, “איש אשר רוח בו”^{קמא}.

הס”מ וזמרי

נקביל לספירות: אברהם-יצחק-יעקב הם חג”ת. משה ואהרן – נצח והוד. יהושע, משבט אפרים בן יוסף – יסוד. מהו נח בקבלה ובחסידות? יסוד אבא^{קמב}. נח נכנס לתבה, שהיא יסוד אמא. יש לנו כאן את כל החג”ת נה”י, כל אחד “איש”, וגם חכמה, נח. מיהו

קלו במדבר יב, ג.

קלז שמות לב, לה.

קלח במדבר רבה ט, מד.

קלט במדבר ה, יג.

קמ במדבר כז, טז.

קמאשם שם, יח.

קמבלקוטי תורה (האריז”ל) וספר הליקוטים פרשת נח; תורת חיים ד”ה “אלה תולדות נח” (מו, א).

קמג קהלת רבה ז, לב (ובכ”ד). ראה נדרים מא, א.

קמד ע”פ ישעיה א, טו.

קמה ראה רש”י בראשית ד, טז.

קמו זהר ח”ב קעה, ב; עץ חיים שער יג (אריך אנפין) פ”ח; שם שער יד (אבא ואמא) פ”ב.

קמז משלי ה, ה.

קמחבראשית לב, כה.

קמטרש”י שם.

קנ אבות פ”ג מי”ז.

קנא במדבר כה, ו.

קנב ו”ט תמוז ע”ג.

קנג דברים יד, ה.

גאון מפרש שם שזו ג'רפה. בשבע החיות הטהורות היא המלכות. למה המלכות היא זמר? המלכות היא דוד המלך, "נעים זמרות ישראל"^{קנ"ד}. יש זמרים כאלה ויש זמרים כאלה, אבל כולם במלכות. זמרי ודאי במלכות, ועליו כתוב "רגליה ירדות מות".

אם כן, נשים את הס"מ ב-ה עילאה ואת זמרי ב-ה תתאה, ואז יהיה לנו כל הפרצוף, כל עשר הספירות מחכמה עד מלכות.

סיכום הפרצוף ורמזיו

ולסיכום הפרצוף:

עתיק	
הקב"ה	
אריך	
אדם	
הראשון	
חכמה	
נח	
דעת	
קין	
חסד	
אברהם	
תפארת	
יעקב	
נצח	
משה	
יסוד	
יהושע	
מלכות	
זמרי	

נעשה גימטריא: עשרת האישים מחכמה עד מלכות – נח, סמא"ל, קין, אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יהושע, זמרי – עולים 2236, הוי' כפול אלהים, פעמיים "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד", ערב ובקר, הזמן לכוון את

קנז שמות טו, ג.

קנח בראשית רבה ג, ג; צב, ג ועוד.

הוא מפרש שם שזו ג'רפה. בשבע החיות הטהורות היא המלכות. למה המלכות היא זמר? המלכות היא דוד המלך, "נעים זמרות ישראל"^{קנ"ד}. יש זמרים כאלה ויש זמרים כאלה, אבל כולם במלכות. זמרי ודאי במלכות, ועליו כתוב "רגליה ירדות מות".

אם כן, נשים את הס"מ ב-ה עילאה ואת זמרי ב-ה תתאה, ואז יהיה לנו כל הפרצוף, כל עשר הספירות מחכמה עד מלכות.

אדם הראשון "והוי' איש מלחמה"

לכאורה גם אדם הראשון נקרא איש, כמו שאמר הוא על עצמו – "לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת"^{קנ"ה}. נמצא שהוא הכתר, רובד הלא מודע, של פרצוף האישי.

הפסוק הבא הוא "על כן יעזב איש את אביו את אמו וגו'". שם ה"איש" לא יכול להיות הוא עצמו, כי אין לו אבא ואמא. מי האיש שם? על פי פשט הולך על כל המין האנושי. אבל אם מדייקים, "מאיש לקחה זאת" היינו אדם ו"על כן יעזב איש את אביו ואת אמו" הוא הראשון שיש לו הורים, קין (והסימן: "על כן יעזב איש" = קניתי, ל פעמים חוה – "קניתי איש את הוי'"), והוא הולך ונדבק באשתו (איך קוראים לאשתו של קין? קינה...)^{קנ"ו}. להבל אין אשה ואין לו ילדים. הרגו אותו, אבל הכל בהשגחה פרטית, סימן שאין לו אשה.

והנה, בכתר יש את חיצוניות הכתר, אריך

קנד שמואל ב כג, א.

קנה בראשית ב, כג.

קנו אשתו של קין היתה אחותו, משום "עולם חסד יבנה" (תהלים פט, ג; ראה סנהדרין נח, ב) – "עולם חסד" = יעקב-לאה, חוש הריח של חדש חשון וכו'. כתוב (בראשית ד, יז) שקין ידע את אשתו "ותהר ותלד את חנוך" (= "חסד הוא", הנאמר בנשואי אח ואחות, וראה רש"י לויקרא כ, יז) – קין הוא קנין תורה והילד הוא חנוך. הוא מחנך אותו לבנות ערים. הפטאז' לבנות גבעות, התחליות, ואחר כך מתקדם לבנות ערים גדולות בישראל.

הכלולה מכח"ב. בלשון האריז"ל יוצא הרבה יותר מפורט, שזהו פשוט ז"א דגדלות, וכך באמת מוסבר בחסידות^{קטז} בכל מקום, ש"איש" היינו מדות, אבל עם מוחין. לכן "איש" נקרא רק מבר-מצוה, ו"אדם" כבר מהלידה. כשהוא מקבל מוחין הוא נקרא איש.

קצת פלא שהרמ"ק לא מביא שם ראייה מפסוק מפורש ש"איש" הוא תפארת – "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד". באותו פסוק יש מבנה מובהק של י-ה-ו-ה – אבא-אמא-איש-אשתו. האיש עוזב את האבא והאמא ודבק באשתו – ברור שהאיש הוא ה-ו, תפארת. יש פירוש ש"יעזב איש" כמו "עזב תעזב"^{קטז}, שגם עוזר להם, וגם לוקח את המוחין מאבא ואמא ובכחם מזדווג עם אשתו, עוזב אותם, מקבל מהם עזבון של המוחין, ואז הוא יכול להתחתן ולקיים את ה"ודבק באשתו"^{קטז}.

ו. יחודי חמשת החושים "איש תם" – בעל לאה

הפסוק שכתוב ביעקב, "ויעקב איש תם", הוא אחד היסודות של מה שדברנו קודם – שהיחוד של חדש חשון, החדש של האין, הוא יחוד **יעקב-לאה**, יחוד הריח:

איך האריז"ל מסביר "איש תם"? "איש" בכל מקום הוא בעל. "איש נעמי"^{קטז} הוא הבעל של נעמי וגם את "איש האלהים"^{קטז} במשה דורשים כ"בעלה דמטרוניתא"^{קטז}. תסתכלו בתרגום אונקלוס ל"זאת הפעם

עשרת אלה... עיקר פרצוף האישים. יש שני פסוקים מרכזיים מאד שעולים אותו מספר – **"ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו הוי' פנים אל פנים"**^{קטז} וגם **"ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה הוי' ויפצו איבין וינסו משנאין מפניך"**^{קטז}.

[גם את זמרי צריך לכוון?] התיקון הכי חשוב הוא המלכות. על כולם להיות זמרים, מקהלה של מלכות (תורת רבי עקיבא היא "זמר בכל יום זמר בכל יום"^{קטז}). זמרי מסיים את הקו האמצעי של הספירות בפרט: **קין יעקב יהושע זמרי = 990 = 44 במשולש = כב פעמים אדם. ועם אדם במקום הכתר = 1035 = אדם במשולש = ה"פ אור = ג"פ משה.**

"איש" – מוחין דז"א

אמרנו קודם ש"איש" היינו כתר-חכמה-בינה, וביחס ל"איה" ו"אין" הוא בינה, אך לא הסברנו להיכן המושג "איש" שייך בפני עצמו. הפרדס מביא גם את הפירוש שאיש הוא כח"ב, אבל גם את הפשט, שאיש בכל מקום הוא תפארת, ז"א^{קטז}. איך מיישבים ש"איש" הוא ג"ר והפשט שלו תפארת? בלשון הפרדס אין מושג "מוחין דז"א" – מושג שחידש האריז"ל – ולכן הוא אומר שזו תפארת

קנט דברים לד, י.

קט במדבר, לה.

קטא סנהדרין צט, ב.

קטביש בטויו בפסוק (שמואל-ב כג, כ) "בן איש חי" – א לייבדיגע מענטש – ו"חי" הוא יסוד ז"א. זו הכוונה באריז"ל של "איש חי" שייך למה שאמרנו שלפעמים איש הוא היסוד, כי שם ניכר כאיש – רומז לספירת היסוד, יסוד ז"א.

בשיעור **פדיון הבן** (י"ט תשרי ש"ז) דברנו על **פד**, ולא אמרנו ש-**פד** בגימטריא יסוד **אבא**, שייך לתקון הברית. "איש חי" הוא יסוד ז"א. **יסוד זעיר אנפין** עולה **אל** פעמים **חי** – טפת החסד שנמשכת ליסוד (סוד "אל חי בקרבכם", מועט המחזיק את המרובה, כנודע). עוד פירוש של "חי" בכל מקום – **חי** ראשי תבות חכמה-יסוד, שהוא-הוא יסוד אבא ארוך המסתיים ביסוד ז"א (ראה עץ חיים שער הכללים פ"י, ובכ"ד). היות שהברית נקראת טוב, "ותרא אתו כי טוב הוא" (שמות ב, ב), שנולד מהול (ויקרא רבה כ, א), ו-**הכמה יסוד** עולה **טוב** במשולש.

קטג ראה תניא, אגרת הקדש פט"ו (על הפסוק "לפי שכלו יהלל איש". משלי יב, ח).

קטד שמות כג, ה.

קטה המלה "**ודבק**" עולה **יבן**, "**ואדם אין**" וכו'.

קטו רות א, ג.

קטז דברים לג, א.

קטז חזק ח"א רלו, א ובכ"ד.

סג-מה-בן), והאות הראשונה של כל מילוי היא אלף, וד"פ **אלף** עולה "**מדת**", אבל כל **אלף** מתחיל ב-א, ובלעדיה עולה הכל 440 **תם**. אמנם, ראה זה פלא – **לאה-תם** עולה **רחל רחל**, רחל היא הממוצע של שתי המלים **לאה תם**! שוב, האריז"ל אומר ש"תם" היא לאה, אבל **תם-לאה** עולה **רחל-רחל**, ל"איש תם" יש גם את רחל, רחל-רחל – רחל הקטנה וגם רחל הגדולה (כאשר פרצוף רחל עולה וכולל בעצמו גם את פרצוף לאה). בכל אופן, הפשט הוא שכישיבה-בחור יעקב נשוי ללאה, בלא יודעין. אחר כך הוא לא רוצה אותה בכלל.

ההקבלה של לאה ל"תם" מתאימה למה שאמרנו קודם, ש"צדיק" הוא עם הבריות, לעומת "תמים" – תם – שעם ה'. זהו גם היחס בין לאה ורחל – רחל (דבור) היא כלפי הבריות, כלפי מטה, ולאה (מחשבה) היא תמימות, כלפי מעלה.

יחוד הריח בין יעקב ולאה

נחזור לשאלה: איך יתכן שיעקב, עוד לפני שהכיר את שתי האחיות רחל ולאה, כבר נשוי ללאה? הרי הוא "איש תם", אבל בכלל מתלהב מרחל, לא החשיב את לאה. כבחור ישיבה הוא כבר נשוי ללאה. מה פירוש? בליל הכלולות הוא האמין שזו רחל, לבן רימה אותו. בכל אופן, ברור שהוא לא מבולבל, לא מטומטם ח"ו, אם כן איזה סוג יחוד היה לו?

הוא-הוא מה שאמרנו שחדש חשון הוא יחוד של **ריח**, יחוד **יעקב לאה**. היחוד של יעקב עם רחל הוא אהבה ממבט ראשון, הרי רחל היתה "יפת תאר ויפת מראה". מה שמושך אותו הוא המראה. איך בטבע מוצאים בן/בת זוג, אצל הרבה חיות? ריח. בני אדם לא חושבים על זה. אם איזה בחור

עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת^{קט"ט} – פלא. איך היית מתרגם? התרגום יונתן כותב פשוט, "מגבר" – איש כאן הוא גבר. אבל פלאי פלאים, אונקלוס, שיותר פשוט, מתרגם "מבעלא". כלומר, הוא מפרש שם איש כבעל – האשה נלקחה מהבעל. לא שנלקחה סתם מאיזה גבר, האשה נלקחה מהבעל^{קט"ט}.

בכל אופן, מהו "איש תם" לפי זה? האריז"ל אומר^{קט"ט} ש"איש תם" היינו יחוד יעקב-לאה. "יעקב איש תם" הוא הבעל של תם, וה"תם" הוא לאה, לא רחל. באיזה גיל יעקב נקרא "איש תם"? [בר מצוה]. בגיל צעיר, כשהוכר ש"ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב אהלים". הוא כבר מכיר את רחל ולאה? הרי הוא לא רוצה להתחתן עם לאה בכלל. הוא רואה את רחל ויש אהבה ממבט ראשון, רוצה רק אותה, וכל ענין נישואי לאה הוא רמאות, דיעבד. פלא עצום, כשהוא עדיין ילד, בר מצוה, אני אומר שהוא "איש תם" – כשהוא יושב בישיבה ולומד תורה, ישיבה-בחור, כל בחור ישיבה כאן שיושב ולומד תורה, הוא "איש תם", עושה יחוד יעקב ולאה.

איך אני יודע ש"תם" היא לאה? כתוב^{קט"ט} שלאה היא סוד "מדת ימי מה היא"^{קט"ט}. **מדת** היינו 444, ארבע פעמים **אלף**, ארבעה שמות אהיה של בינה (לאה היא בחינת בינה), ארבעת מילויי אהיה (על דרך עסמ"ב – **עב-**

קסט בראשית ב, כג.

קע היות שה"איש" בסתם הוא בעל, נמצא שהאשה היא "אשת איש" – התואר לאשה נשואה. **איש-אשת-איש** = **אמת-אמת-אמת**. שלש מדרגות **אמת** – שפת אמת, אמת, אמת לאמתו (ראה באורך גם בשיעור כ"ח תשרי ש"ז) – הן שלשה זיווגים של **איש ואשת איש**.

קעא שער ההקדמות נג, ב; שער הפסוקים פרשת שמות.

קעב ראה עץ חיים שער לח (רחל ולאה) פ"א.

קעג תהלים לט, ה.

יפה, מראה. יש אחת ששרה לו שיר, מדברת, יש כח פיתוי בתוך הקול, ואז הזיווג הוא זיווג של חוש השמע (והוא הזיווג של ראש השנה – "בשופר אפתנו"^{קט}, בקול שופר). מה לגבי חוש טעם, יש יחוד בטעם? מה עשה חורבן הבית? ["ניטל טעם ביאה"^{קט}]. יש ודאי זיווג של טעם. מה לגבי מישוש? פשיטא. זיווג בכלל נקרא תשמיש, על שם חוש מישוש, החוש של חדש תשרי (שייך לזיווג של שמיני עצרת).

אם כן, יש לנו כבר תורה שלמה בפני עצמה, שיוצאת מחדש חשון. שואלים למה ה' נתן לנו חושים? למה ברא חושים? ה' רוצה יחודים. כל חוש הוא סוג אחר של משיכה, חוש לשון חיבור – כל החושים הם בשביל להתחבר. יש חיבור על ידי ריח, חיבור על ידי ראייה, חיבור על ידי שמיעה, חיבור על ידי טעם וחיבור על ידי מישוש. חמשה סוגי זיווג.

לפי זה, היחוד הכי רוחני (ריח לשון רוח, מכל החושים חוש הריח הוא הכי רוחני, החוש שרק הנשמה נהנית ממנו ולא הגוף^{קט}) הוא היחוד של **יעקב-לאה** בגימטריא **ריח**, ולכן ממנו יוצא משיח – כפשוטו – שהחוש שלו הוא חוש הריח. המשיח, משבט יהודה, נולד מיעקב ולאה, עוד לפני שיעקב נקרא ישראל. לכאורה זהו היחוד הכי פשוט-נמוך בין כל ארבעת היחודים, אבל הוא סוד הריח, וממנו נולד משיח. גם משה רבינו נולד ממנו, מלוי – לשון "הפעם ילוה אישי אלי"^{קט}, לשון יחוד.

[הזיווג הוא להיות נח?] אחד משלשת הדברים שצריך "שמאל דוחה וימין מקרבת"

הולך לעשות שידוך וסומך על חוש הראיה שלו – זה למטה מהכתר, לא כתר, לא משיח. החוש של משיח הוא ריח. בריח היה ליעקב יחוד עם לאה – הוא הרגיש את הקשר למעלה מטעם ודעת.

יחוד בחמשה חושים

נסביר יותר: יש לנו חמשה חושים ידועים – ראייה, שמיעה, טעם, ריח ומישוש. המלה חש בתורה היא גם לשון חיבור, כמו החשן, כמו שכתוב במדקדקים על "חשב האפוד" – לשון חבור עד כדי דבקות, לכן זהו סוד החשן על לב אהרן וחשב האפוד, בא לידי ביטוי דווקא בבגדי כהונה, ויש עוד מלים שבהן אותיות חש לשון חבור^{קט}. כל החושים הם כדי למצוא את בת הזוג.

שוב, היחוד של חשון הוא יחוד של ריח – כל המשיכה וכל הקשר על ידי ריח. יש יחוד עם רחל, שהוא יחוד של ראייה. אלה שני החושים הראשונים, כתר וחכמה. יש יחוד של שאר החושים? מה היחוד של קול? למדנו לאחרונה^{קט} – שייך לשנה זו – על טביעת עין דקלא. יש יחוד של שמיעה, שאדם מתייחד עם אשתו לפי שמיעה? סומא. אצל הסומא חוש השמע מפותח ביותר. מה הכוונה מפותח? לא רק ששומע צלילים דקים, אלא יש לו 'דערהער' בשמיעה, שומע את הפנימיות, וממילא הוא נמשך לקול של אשתו.

נאמר בצורה יותר בוטה: אשה מפתה את הבעל, איך היא מפתה אותו? יש אחת ששמה בושם, עם ריח. יש אחת שמתלבשת

קעד ראה רד"ק מלכים-ב כב, יא: "חשרת מיים. ובתהלים שכתת מיים והענין אחד כי חשרת מיים הוא קשור העבים זו בזו כמו וחשוקיהם וחשוריהם הכל מוצק וכשהעבים מקשרים זו בזו הוא החשכה".

קעה ראה שיעורי כ"ה אלול ע"ח ובשיעור הנ"ל הערה ח.

קעו חזרת הש"ץ לבוקר ר"ה.
קעד ילקוט שמעוני משלי רמז תתקמד.
קעת ברכות מג, ב.
קעת בראשית כט, לד.

– "כי שם בלל הוי' שפת כל הארץ"^{קפד} – לשון בלבול. סימן שחדש בול הוא חדש מבולבל. גם אצל מלמד בכתה, זהו החדש לתקן את כל הבלבולים – גם של המורה, שמאד מבולבל – וגם של התלמידים, שיתכן שמבולבלים.

שייך גם לעיקר הנגע היום בעולם היהודי – התבוללות. מצד אחד, אנחנו מדברים על המהפכה הרביעית, צריך להגיע לגוים, אבל אמרנו באחד השיעורים^{קפה} שדווקא לימוד תורה לגוים שומר גם מהתבוללות. כמו החברים שרוצים לנסוע לניו-זילנד – שה' יעזור להם, בגשמיות וברוחניות. [הכרטיסים נסגרו הרגע!] מאד מתאים לחדש בול. יש בלילה, התבוללות, בלבול – הכל משרש **בלל**.

שרש 'אבל' – ויזוי ואבלות על היצה"ר

מה בא אחרי? אפשר להוסיף לשער אותיות **האמנתיו**^{קפו}, והראשון לפי סדר האלף-בית הוא **אבל** – "אבל שרה אשתך" [ילדת לך בן]^{קפז}, "אבל אשמים אנחנו"^{קפח}, זמן טוב להמשיך להתוודות מיום כיפור.

אבל גם לשון אבלות. מהי אבלות טובה? כנראה צריך אבלות טובה בחדש חשון. הכל צריך לפרש לטוב. אבלות על היצר הרע שכבר איננו, הלך לעולמו. כתוב^{קפט} שיתאבלו על היצר הרע. דוד המלך הרג את היצר הרע בתענית, אחר כך הוא יושב עליו שבעה. שכולנו נזכה לשבת שבעה על היצר הרע

קפד בראשית יא, ט.

קפה י"ט תמוז ע"ח.

קפו ראה אילת השחר למלבי"ם פ"א אות ג.

קפז בראשית יז, יט. זהו ה"אבל" הראשון בתורה, כמו ש"איה שרה אשתך" הוא ה"איה" הראשון בתורה כנ"ל. **איה** = 4 ברבוע, וביחד עם **אבל** = 7 ברבוע.

קפח שם מב, כא.

קפט סוכה נב, א.

הוא אשה. תכל'ס, ודאי הקירוב הוא להיות נח.

ז. שרשי השער בל

ירח בול – זמן המבול – יוצא משער **בל** (= **איש** במספר סדורי, כנ"ל). נתבונן בשרשי שער **בל**:

שרש 'בלי' – תקון ה"איש בליעל"

הרד"ק כותב את **בל** כשרש בפני עצמו, שרש של שתי אותיות, שמובנו גם 'לא' ('בל') וגם 'בלי'. איזה איש הולך עם בל? איש בליעל. **בליעל** שוה **בלעם** (בלא-עם^{קפג}). יש שני פירושי **בליעל** – או בלי עול^{קפד} (**בלי-על**) או בלי תועלת^{קפז} (**בל-יעל**). אם לא יוצאת ממך שום תועלת – כמו הווארט החסידי^{קפח}, 'אל תאמר מה אתה צריך אלא בשביל מה צריכים אותך' – אתה גארנישט-ווערט, לא שוה כלום.

לפי זה, חדש בול הוא חדש שצריך להתמודד עם הרבה בליעלים, לתקן הבליעלים שמסתובבים בתוכנו, בקרבי גם כן, את ה"איש בליעל" (להפוך את **האיש בליעל** ל**צדיק גמור** ואח"כ **למלך המשיח**!).

שרש 'בלל' –

תקון הבלבול וההתבוללות

איזה שרש הרד"ק כותב אחרי **בל**, השרש שהכי קשור ל-**בלל**? עוד לפני **בלה** הוא כותב את הצורה הכפולה – **בלל**. שייך לדור הפלגה

קפ ד"ה "ולא אבה הוי' אלהיך לשמוע אל בלעם" עטר"ת.

קפארש"י וריבנו בחיי דברים יג, יד; מלבי"ם שמואל-א, ב, יב (באור הענין).

קפבראה ספר השרשים לרד"ק שרש 'בל'.

קפג ספר המאמרים ה'תש"ח עמ' 191-192, 194. ראה גם "התמים" חוברת חמשית עמ' 5-53; אגרות קדש אדמו"ר הרי"צ ח"ג עמ' 438; להפוך את החשך לאור פ"ג (עמ' לז).

בפשט^{קצד} – התפשטות, צמיחה. להיות בול עץ היינו גם להיות משיח, שהוא גם צמח^{קצה}. יש כמה פירושים לבול עץ, ואחד מהם ענף שצומח מהעץ. בול עץ הוא היבול של העץ, ההתפשטות של העץ.

שרש 'יבל' – רפוי קול היובל

מה אחרי **בול** לפי האלף-בית? **יבל**. "על יובל ישלח שרשיו"^{קצא} – יש הרבה מים כאן, "ירח בול", חדש של יסוד המים. יובל הוא נהר, וגם יובל – גם איל וגם שופר של איל – וגם יבלת. אם יש פה איזה רופאים טבעוניים, חשון הוא החדש הכי טוב לרפא את כל היבלות, גם בגשמיות וגם ברוחניות (גם ברוחניות יש הרבה יבלות, לתלמידי ישיבה יש הרבה יבלות), חדש **יבל**. אפשר לרפא יבלות עם שופר – לתקוע ליבלת קול שופר, שיפוצץ אותה לגמרי. יש לנו כאן רופא טבעוני, הומיאופט, זהו חדש של ריפוי יבלות.

שרש 'בלם' – היכולת לבלום

השרש הבא הוא **בלם** – "עשר ספירות בלימה, **בלום** פיך מלדבר ולבך מלהרהר"^{קצב}. בלמים, ברקסים. "ויעקב הלך לדרכו", אבל אל תסע בלי ברקסים – צריך לבדוק את הבלמים שלך.

שרש 'נבל' – תקון הנבול פה

באמצעות נבל

מה עוד? יכול להיות בלונים, אבל אין כזו מלה. [יש **בלן**, במקוה]. נכון, אבל לא שרש בתנ"ך. אבל אם ה-נ לפני ה-בל זהו **נבל**.

שלנו. [למה צריך לשבת עליו שבעה?] יחד איתו היה מענין, אחר כך מגיעים "שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ"^{קצג}.

שרש 'הבל' – מילוי שם סג

השרש הבא הוא **הבל** – הבל שהרגו קין, קין מחויב לשבת עליו שבעה... הבל הוא "הבל הבלים", יש הרבה סודות של **הבל**, חלק המילוי של שם סג^{קצא} – לא נאריך, רק נעבור על המלים.

שרש 'בהל' – לא להבהל מהאין

כמו שהוספנו ה בהתחלה – אפשר להוסיף גם באמצע וגם בסוף. באמצע – **בהל**, בהלה. לפי זה, חדש בול הוא חדש לא להבהל, לא להבהל מהאין. אתה נכנס לאין, לחור שחור, לא להבהל.

שרש 'בלה'

אחר כך יש **בלה**. שרה אמרה^{קצב} "אחרי בלתי היתה לי עדנה", המשך של "אבל שרה אשתך" ו"איה שרה אשתך".

שרש 'בול' – הפיכת בול עץ לבן אדם

אחר כך יש את המלה **בול** עצמה. מיהו רבי אמתי (שגם לא חייבים לקרוא לו רבי, מי החבר הטוב האמתי, כמו הבעל שם טוב בשנות "אך טוב לישראל")? אחד שלוקח בול עץ ועושה ממנו בן אדם.

יש "בול עץ"^{קצג} בתנ"ך – מהו בול? היום אומרים 'בול' במובן של בדיוק. בול עץ הוא ענף של עץ, כי בול לשון יבול – כך מסבירים

קצ קהלת יב, א. ראה שבת קנא, ב.

קצא שם הוי' במלוי יודין ואלפין: **יוד הי ואו הי = סג**. חלק המילוי = **הבל**.

קצב בראשית יח, יב.

קצג ישעיה מד, יט.

קצד רד"ק שם.

קצה זכריה ו, יב: "הנה איש צמח שמו ומתחתי יצמח".

קצו ירמיה ז, ח.

קצז ספר יצירה פ"א מ"ח.

עבודת האין – בלימת הפה

שאלו קודם איך מגיעים למדת אין. אחד משרשי **בל** הוא **בלם**, שהפסוק הכי חשוב שלו בתנ"ך הוא **"תלה ארץ על בלימה"**¹⁷, בגימטריא **בראשית**, המלה הראשונה בתורה, שכל עבודת ה' שלנו כלולה בה. על "תלה ארץ על בלימה" דרשו חז"ל שה' תולה את הארץ על מי שבולם את פיו בשעת מריבה¹⁸. מכאן נלמד מהי עבודה על מדת אין – לא להגיב כאשר מרגיזים אותך, לשמור על קור רוח.

המזל של חשון הוא עקרב. מה הטבע שלו? ארסו קר. בעלון התחדשות כתוב מהו עקרב דקדושה – שכולם יקראו – שמירה על קור רוח. האין של הקדושה הוא קור רוח, שאדם לא מתחמם מתוך ישות. צריך להיות איש, עם י, בטול, ולא אש שבבחינת יש. יסוד האש בתנאי¹⁹ הוא כעס וגאווה, וה-י של איש שומרת מהם. מי שהוא איש – בולם את פיו בשעת מריבה.

היה ב"ואביטה" לסוכות סיפור שרבי זושא קיים את הפסוק "תלה ארץ על בלימה" – אשתו נשכה את פיטם האתרוג והוא שתק, ואז אמרו שיותר יקרה בשמים השתיקה שלו ממכירת התפלין המהודרות שלו כדי לקנות את האתרוג המהודר. מכירת התפלין בשביל אתרוג היתה מסירות נפש של קדושה. לפי זה, מהי מסירות נפש? מדת יש – יש של קדושה. אבל אחר כך הוא שתק כשהיא נשכה לו את האתרוג, כעת הוא גארנישט, חדש חשון, אין לו מצוות, לא תפלין ולא אתרוג, גארנישט, והוא שתק. זה "תלה ארץ על בלימה", על מי שבולם פיו, וככה קונים

נבל נשמע משהו לא טוב, כמו נבלה. בשביל מלמד, בחשון אחת המשימות היא גם לתקן כל מה שקשור לנבול פה – לתקן את כל הנבולים, את כל הנבלות ואת כל הנבלות. איך עושים זאת? אמרנו שיבלות מתקנים עם שופר. איך מתקנים ניבול פה? עם נבל. [ניגונים של נעווילקצ'ן]. כן, מי שהיו אצלם הכי הרבה 'ניבול' היה חסידי נעוויל. כנראה הכי אהבו לשיר בחדש בול.

שרש 'תבל' – ישוב הארץ

אחרון חביב, כאשר שמים ת לפני **בל** מקבלים **תבל** – "תבל ארצו"²⁰. מהי תבל? ארץ מיושבת. בפרט תבל הולך על ארץ ישראל²¹. אם כן, חדש חשון, אחרי החגים, הוא החדש שעם כל המרץ – באמת צריך לבנות את הגבעות ואת הערים, כמו חנוך בן קינן²², ולישב את הארץ (**הארץ = חנוך בן קין**), שיהיה פה תבל.

תבל יכול להיות גם "תבל הוא"²³, לשון בלבול וטומאה²⁴. צריך לעשות מארץ ישראל תבל טוב, שם המעלה מבין שבעת השמות בהם נקראת ארץ, "ארץ נושבת"²⁵.

עברנו על כל השרשים שיוצאים מהשער **בל** – כל הבולים. יש מי שאוהב לאסוף בולים, וגם אנחנו אוהבים לאסוף 'בולים', את כל השרשים של שער **בל**, של ירח בול. היה לנו אחד עם שתי אותיות ועוד עשר של שלש אותיות – סה"כ **בל** אותיות, משהו פלאי. כך בספר השרשים של הרד"ק, ממנו עשינו הכל.

קצת שם עיירה שחסידי חב"ד שבה התפרסמו בניגונים וגם בלשונם הבוטה.

קצת משלי ח, לא.

ר ילקוט שמעוני במדבר רמז תשמג.

רא ויקרא יח, כג.

רב ראה רש"י שם.

רג שמות טז, לה.

רד איוב כו, ז.

רה חולין פט, א.

רו סוף פרק א.

את מדת אין.

מתי עיקר המבחן? כתוב בספרים הקדושים שעיקר המבחן ביום ששי, בהכנות לשבת, אז יש סכנת אש - דווקא מתוך הקדושה, בתוך הקדושה לכאורה, מתלבש הבעל-דבר, מוצא מקום. מי שרוצה לעבוד על מדת אין - זו העבודה המעשית. שיהיה בהצלחה. תספר לנו...

[כשמתרגלים לבטול היש מגיעים לאין?]

בטול היש הוא כבר בחינה של אין. יש בטול היש, בטול במציאות, בטול במציאות ממש - כל אחד בחינת אין. הישות היא שאדם מתווכח, חושב שחייב להיות כך וכך - בקדושה או לא בקדושה - ואחרת הוא מתווכח. בטול היש הוא בעיקר בטול הרצון שלי, היש שלי.

"ויטע אשל"

מעין גנים – נקודה חסידית' בפרשת וירא

עולם האצילות, בה "איהו וחיוהי חד, איהו וגרמוהי חד".¹ בהפשטה, זהו עצם כמו של אברהם אבינו – "אחד היה אברהם"², "כי אחד קראתיו"³ – לבשר את אמונת היחוד, וכך תוך מלחמה בעבודה הזרה מרובת האלילים, ולגלות את אחדות ה' בתוך עולם שנדמה כמרובה פרטים שונים ונפרדים.

משלשה יוצא אחד

באופן לשוני, ניתן לדרוש את חיבור האחדות והריבוי במלה **אשל**, הרומזת לחיבור של אחד-שלשה⁴. עוד לפני ההעמקה במשמעות הרמז, יש לתמוך אותו בכמה תופעות 'משולשות':

הפרשה פותחת "והנה שלשה אנשים נצבים עליו"⁵ – על אברהם ה"אחד" נצבים "שלשה אנשים". יתר על כן, לפי חלק מהפירושים⁶ אותם "שלשה אנשים" הם הביטוי ל"וירא אליו הוי", התגלות "הוי אחד"⁷. הקשר הפנימי מתחזק כששמים לב ש"נצבים" היינו לשון נטיעה בארמית (כתרגומי "ויטע [אשל]" – "ונציב").

האשל עצמו מופיע בתנ"ך שלש פעמים – הראשונה בפרשתנו, ועוד פעמיים בקשר ל**שאול המלך**, בחייו ("ושאול יושב בגבעה

להמשיך את האחדות בריבוי

שליחות חייו הראשונה (והעיקרית) של אברהם אבינו, שהחלה בצו האלקי "לך לך"⁸, נשלמת ומוכתרת בהצלחה בפרשתנו בפסוק "ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם הוי' אל עולם"⁹ (אחר כך מגיעה פרשת העקדה, שיא נסיונות אברהם אבינו, שפותחת שוב ב"ולך לך"). אברהם אבינו, "ראש כל המאמינים"¹⁰, מפרסם את האמונה בא-ל אחד ומקריא את שם ה' בפי כל.

מהו הקשר של פעולת "ויקרא [ויקריא]" שם בשם הוי' אל עולם" לנטיעת האשל בה פותח הפסוק? בפשט, מדובר בנטיעת אילן אחד (המוזכר בהיותו בולט ומשמעותי, המשמש אות' וציון למקום או למאורע), אך חז"ל, גם בפירושם הקרוב יותר לפשט (לפיו נטיעה היא כפשוטה), לא 'מסתפקים' בעץ אחד אלא מפרשים שה"אשל" הוא פרדס מרובה אילנות ממינים שונים ("תאנים, ענבים ורמונים"¹¹ ואף "כל מיני מגדים"¹²).

בחסידות¹³ מוסבר שההתייחסות בלשון יחיד לאילנות רבים ומגוונים היא בשל האחדות שמתגלה בהם – האחדות של

משיעור י"ד מרחשון ה'תש"ס. נרשם ע"י איתחאל גלעדי.

א בראשית יב, א.

ב שם כא, לג.

ג שם כב, ב.

ד עפ"י שיר השירים רבה ד, כ.

ה סוטה י, א-ב.

ו ראב"ע עה"פ.

ז ראה בפירושי הרס"ג, הרד"ק ורבי יוסף בכור שור עה"פ.

ח בראשית רבה נד, ו.

ט לכללות הבא לקמן ראה דרושי "ויטע אשל" באוה"ת,

פלה"ר ומגן אבות.

י הקדמת תקו"ז (ג, ב). תניא אגה"ק כ.

יא יחזקאל לג, כד.

יב ישעיה נא, ב.

יג לעתים דורשים את האות אלף גם כמספר אלף (1000), ואז א-שלשה הינו 1003, בדיוק כמנין "ויטע אשל בבאר שבע"!

יד בראשית יח, ב.

טו דברי המו"נ שהובאו ברמב"ן עה"פ; רשב"ם וחזקוני עה"פ.

טז דברים ו, ד.

קיימת גם בתחום המושכל (הספירות חכמה- בינה-דעת) וגם בתחום המוטבע (הספירות נצח-הוד-יסוד), אך עיקרה ויסודה בתחום המורגש, במדות הלב חסד-גבורה-תפארת²³ (שאחד המופעים שלהן הוא **אהבה-יראה-אמונה**, שלש המדות שהן רוח החיים של הצדיק²⁴, העולה בדיוק **אשל!**). לעומת זאת, האחד הוא ה"לא אדם"²⁵, האחדות הבלתי-מתחלקת ובלתי-משתנה.

בכחו של אברהם אבינו – "ראש כל המאמינים" (מ"ראש אמנה"²⁶, הראש העליון שבכתר האחד, האמונה בה' אחד) ואיש האהבה ("אברהם אהבי"²⁷), הראשון והכולל בשלשת האבות, המכוונים כנגד חסד-גבורה-תפארת – לגלות ולהחדיר את אחדות ה' (ה"לא אדם"), גם בתכונות הרגש (ה"אדם"),

כג עיקר הקיטוב שייך לתחום המורגש – בעוד השכל מחפש את האחדות וההשלמה, ובתחום המעשה נדרש תמיד שיתוף פעולה, הרי שהרגש חש את הקצוות השונים בתוקף. יתר על כן, במ"א מבואר כי החלוקה הפשוטה של עשר הספירות היא אחת-שתיים-שלוש-ארבע (ובלשון הזהר: "שיר פשוט, שיר כפול, שיר משולש, שיר מרובע"), כאשר העל-מודע הוא אחד (כתר), השכל מחלק כל דבר לשניים (חכמה-בינה), הרגש הוא משולש (חסד-גבורה-תפארת) והמוטבע-ההתנהגותי פועל בארבעה חסדים (נצח-הוד-יסוד-מלכות).

כד תניא אגרת הקדש כז (הנלמדת, כפי חלוקת התיניא השנתית, בסמוך לפרשת וארא), וראה תורת לוי יצחק על אתר. כה שמואל-א טו, כט: "וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם". פסוק זה אומר שמואל לשאול המלך כאשר הוא מבשר אותו על קריעת ממלכת ישראל ממנו ובתינתה לרוע הטוב ממנו, דוד המלך (שעל מלכותו הנצחית מוסב הפסוק). מלכות **שואל** ההפכפכה היא בבחינת "אדם" – הוא חוסה "תחת **האשל** ברמה", שואל את מלכותו **משמואל** (שנקרא כך על שם "כי מהו" **שאלתינו**"), אך בסופו של דבר ה"אשל" מתייבש עברו והוא נקבר "תחת האשל ביבשה". לעומתו, דוד זוכה באופן עצמי לאמונה ב"לא אדם" ומחדיר אותה כמאחדת את כל שינוי הרגש שעוברים עליו ומתבטאת בהם, כפי שמשתקף בספר תהלים. בעוד שאול תלוי ב"רמה" של שמואל הרמתי, הרי שדוד המלך קשור בעצם ל"לא אדם", ועל מלכותו נאמר "רמה קרני בהויו" (שמואל-א ב, א), "רמה קרני" ולא 'רמה פני', דוד ושלמה שנמשכו בקרן נמשכה מלכותו, שאול ויהוא שנמשחו בכף לא נמשכה מלכותו" (מגילת יד, א ובכ"ד).

כו שה"ש ד, ח (וראה המדרש הנ"ל הערה ג).

כז ישעיהו מא, ח.

תחת האשל ברמה"²⁸) ובמותו ("ויקחו את עצמתיים [של שאול ובניו] ויקברו תחת האשל ביבשה"²⁹).

ל"אשל" שבפרשתנו שלשה פירושים במדרש' – פרדס (בו נמנים שלשה סוגי פירות: "שאל מה תשאל, תאנים וענבים ורימונים", כנ"ל), פונדק וסנהדרין (הנלמד מהפסוק "והוא יושב בגבעה תחת האשל ברמה" – שישיבת-מלכות שאול בגבעה היתה בזכות בית דינו של שמואל ברמה).

שלש האותיות **אשל** נדרשות בחז"ל³⁰ כשלש פעולות הכנסת אורחים – אכילה-שתיה-לוייה. בקבלה³¹ רומזות שלש אותיות **אשל** לשלשה צבעי שער – אדום (צבע שער הנוקבא-המלכות, ואף צבע זקנו של דוד), שחור (צבע שער וזקן הז"א), לבן (צבע זקן אריך-אנפין, "לבושה כתלג חָוֹר ושער יֵאֶשֶׁה כעמר נקא"³²). עד אברהם אבינו לא היתה זקנה בעולם³³, ורק הוא הצליח להחדיר לתוך העולם – מרובה הגוונים והצבעים המשתנים – את הלוברן העליון והאחדותי.

חיבור האמונה והרגש

במונחי פנימיות התורה, המספר שלש מבטא את החלוקה לשלשה קוים – ימין-שמאל-אמצע – המאפיינת את ה"אדם דתיקון", האדם-העולם בו יש איזון בין שלשת קוי הספירות. החלוקה לשלשה קוים-ספירות

יז שמואל-א כב, ו.

יח שם לא, ג.

יט מדרש תהלים לז, קי (וברש"י כתובות ח, ב ד"ה "בבריתו").

כ ע"פ שי"ג פ"ה מ"ת. פ"ע שער הציצית פ"ה (ובזהר חדש ט, א נדרש בפירוש סוד אדום-שחור-לבן על "יטע אשל" ונתתם, שהיו גוני חג"ת – וראה עד"ז קהלת יעקב ערך "בריה התיכון" – מתאים למבואר בפנים בפסקה הבאה).

כא דניאל ז, ט.

כב ב"מ פז, א.

"שבת בית הוי' כל ימי חיי, לחזות בנעם הוי', ולבקר בהיכלו"²⁷). "עבודה שבלב – זו תפלה"²⁸ היא הכח לאחד את כל הפרטים והטרדות בהם עסוק הלב, כל ה"צרכי עמך ישראל מרובין"²⁹, ולהפנות אותם באמונה³⁰ כלפי שמיא.

בהתאם לכך, אחד מפירושי החסידות³¹ ל"ויטע אשל בבאר שבע" הוא שהאשל אינו אלא ה"סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה"³² – סולם יעקב, שרגליו נצבות³³ ארצה בבאר שבע וראשו מגיע השמימה בבית אל³⁴ – עליו נדרש בזהר "סלם דא צלותא"³⁵. באר שבע היא "נקודת ציון"³⁶ – הנקודה הפנימית שבלב – ממנה בוקעת התפלה. אם כן, נטיעת האשל של אברהם היא נטיעת הרגש הפנימי שאפשר לשאול מה' כל דבר ואין מונע בעדו מלמלא את התפלה. נטיעה זו היא היסוד הראשון לפעולת אברהם בסיום הסעודה, חינוך אורחי הפונדק להודות לה' על מה שאכלו – ההכרה שניתן לשאול מה' כל דבר

לב וראה מדרש תהלים עה"פ שעל הנהגה זו אמר דוד לקב"ה "ממך למדתי" (כך הנוסח ביל"ש שם), והיינו המשכת האחדות שבעולם האצילות – שם הכל נכלל כאחת – גם בעולמנו, כבח ספירת המלכות היורדת לעולמות התחתונים (שהיא היא סוד "באר שבע" בה נטע אברהם אשל, כמבואר בדרושי החסידות הנ"ל הערה ח).

לג עפ"י תענית ב, א.

לד ברכות כט, ב.

לה ראה תרגום אונקלוס לשמות יז, יב (ולקו"מ ו; ט ועוד).

לו באר מים חיים עה"פ.

לז בראשית כח, יב.

לח וכן"ל, בענין "שלשה אנשים נצבים עליו" (העולה ז"פ נצבים!). שמוצב-ניצב הוא לשון נטיעה בארמית, כתרגומי "ויטע אשל".

לט בראשית רבה טז, ז (וברש"י לבראשית כח, יז).

מ זח"א רסו, ב.

מא ראה באר מים חיים שם, והיינו כפירוש ש"שבע" היא הספירה השביעית, ספירת המלכות, ו"באר שבע" היא היסוד שלה, נקודת ציון שהיא באר המעלה מ"נ (יש בחסידות פירושים נוספים, לפיהם "באר שבע" היינו הבינה – מקור שבע המדות – או המלכות כפי שהיא יורדת לבריאה והיא מקור שבעת היכולות דבריה, וכמובן "אלו ואלו דברי אלהים חיים").

המתחלקות לשלשת הקוים³⁷. במלים פשוטות, אברהם אינו מצליח להביא אל הלב את האמונה ב"הוי' אחד".

[גם בשרש הנעלם של כחות הנפש, הנטיעה – "ויטע אשל" – רומזת דווקא למורגש: המקור הגבוה ביותר של כחות הנפש הוא כחות היוליים-עצמיים אשר קבועים, נטועים וטבועים בעצם הנפש. הכחות הקבועים הם סוד 'פרצוף חב"ד' (מוחין/מושכל), הכחות הנטועים הם סוד 'פרצוף חג"ת"³⁸ (יניקה/מורגש) והכחות הטבועים הם סוד 'פרצוף נה"י' (עיבור/מוטבע)].

"שאל מה תשאל"

כפי שכבר צוטט, חז"ל דורשים את ה"אשל" – בפירושו כפרדס ובפירושו כפונדק – מלשון שאלה, "שאל מה תשאל"³⁹. שאלה בעברית משמעה גם בקשה-תפלה, כבפסוק "אחת שאלתי מאת הוי' אותה אבקש"⁴⁰ (שגם מדגים את תופעת אשל, אחד-שלשה, כאשר ב"אחת שאלתי" נכללות שלש שאלות-בקשות –

כח ואם נדייק, על פי הרמז של אבהה-יראה-אמונה – שני הקוים הסותרים של אבהה ויראה שוכנים כאחד אך ורק בעבודת ה', מתוך האמונה בה' אחד, על דרך הלבון האחדותי הפועל באדום-שחור המשתנים, ברמז אדום-שחור-לבן הנ"ל.

כט בכל פרצוף ישנן כל עשר הספירות – ועל כן דרושי החסידות (הנ"ל הערה י), על יסוד דברי הזר (ח"א רסא, א) קושרים את "ויטע אשל" לסוד "עשר נטיעות" שהן הלכה למשה מסיני (סוכה לד, א ובכ"ד), הרומזות לעשר ספירות דאצילות (כפי שהן נמשכות לעולמות התחתונים, בסוד "ערב שביעית", ירידת המלכות למטה, וד"ל) – אך בכללות הן נכללות בכחות העיקריים של אותו פרצוף, וכאן היינו בשלש ספירות המורגש (ורמז לקשר של עשרה ושלשה: כשם שעשר נטיעות יונקות מבית סאה – שניתן לחרוש את כולו עבורם – כך שלשה עצים זקנים יונקים מבית סאה, והוא נחרש עבורם עד עצרת; אכן, עשר נטיעות – עבור חורשים את כל השדה עד ראש השנה – היינו דווקא אילנות בשלב היניקה, פרצוף חג"ת, סוד הכחות הנטועים, וד"ל).

ל אשל ו-שאל הם שני הצירופים היחידים בעלי המשמעות בלשון הקדש של שלש האותיות הללו, וכפי שנרמז לעיל, לא בכדי שני האשלים הנוספים בתנ"ך מזכירים בהקשר למלך שאל.

לא תהלים כז, ד.

לא ניתן כלל לשאול (בבחינת "כבד אלהים הסתר דבר"^{מח}).

ממבנה זה ברור שהשאלה לה זכאי האדם לתשובה היא דווקא שאלה הנובעת מתוך לבו (וממילא יש לאותה תשובה גם השלכה ל'עבודה' שלו, ואינה שאלה של 'השכלה' בלבד^ט). אכן, החסידות – שמתרגמת את כל סודות התורה, גם הנעלים ביותר, לעניני 'עבודה' – מעודדת את האדם לשאול תמיד, ומסבירה כי "שאלנא לימים ראשנים"^{מתיחס} גם למדרגות הראשונות, הנעלות והנעלמות ביותר, כאשר בכל דרגה השאלה היא ביחס למדות הלב הכלולות בה, והתשובה נוגעת לעבודה שבלב האדם. אברהם אבינו נטע באנושות את הדחף היהודי לשאול שאלות (כולל שאלות ש'אסור לשאול'^{נא}) – כשהחל לחקור בשכלו "מי בעל הברירה?"^{נב} – וגילה כי תמיד אפשר להעמיק עוד ועוד, "הלוך ונסוע הנגבה"^{נב}, בהעמקת העבודה והאהבה מתוך ההתבוננות, עד אין סוף^{נד}.

מט וראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב עמ' שלה ואילך כי יש לענות רק על שאלות בחסידות שנוגעות לעבודת האדם, והכוונה היא שיש ל'לצל' כל לימוד בעבודה (כפי שבאר הרבי מליובאוויטש את המכתב הנ"ל בכ"ד, ראה לדוגמה בשיחת נציבים תשי"ד, והנסמן שם בתורת מנחם סעיף יב).

נ דבריו, לב.

נא ראה גם מעין גנים לפסח שנה ב (תוכן הדברים נדפס גם בהגדה של פסח "סידות מן הסדר" קודם ארבע קושיות ובמן הפרדס לפסח).

נב עפי"י בראשית רבה לט, א.

נג בראשית יב, ט.

נד ככל שמעמיקים ועולים מגלים את התכללות המדות שבלב במדרגות הנעלות ביותר, עד ששלשת סוגי השאלות בנפש – השאלות שיש עליהן תשובה, השאלות שאין עליהן תשובה והשאלות שאסור לשאול... – נכללים באותה שאלה אחת שהיא שאלת-עבודה קיומית, ושוב מופיע כאן סוד אחת-שלש של האשל.

היא הגורמת בסופו של דבר להכיר בטובותיו ולהודות לו (וכך ניתן לפרש את סדר התפלה, שבח-בקשה-הודאה^{נז} – השבח מבטא אמונה בכך שה' כל-יכול, והיא מתורגמת לרגש לב של בקשה, שהיא-היא עצם התפלה, ואחריה באה ההודאה בטובותיו של ה' וההודיה עליה).

"העמק שאלה"

וביתר עומק, בשייכות לעבודת ההתבוננות החב"דית בתפלה (ולא רק עבודת הרגש הלבבית, בבקשת הלב), שעיקרה בהתבוננות קריאת שמע, "שמע [הבן-התבונן] ישראל"^{נח} (הנטועה ב"באר שבע" של "שבע ביום הללתיך"^{נח}, שבע ברכות קריאת שמע, ארבע בערבית ושלש בשחרית^{מז}):

שאלה מתפרשת גם במובן של חקירה אלקית – שאלה שכלית הדורשת תשובה עיונית מעמיקה^{מז}. ככלל, מעל מה שגלוי וידוע (עלמא דאתגליא, המלכות) יש מדרגות בהן ניתן לחקור ולשאול ואף לזכות לתשובות (בבחינת "כבד מלכים חקר דבר"^{מז}, השייך לז'א-מלכא, מדות הלב), יש מדרגות בהן ניתן לשאול (סוד "מי דקיימא לשאלה"^{מח}, האמור על ספירת הבינה) אך אין לצפות לתשובה, ויש מדרגות (מהחכמה ומעלה) ביחס אליהן

מב ברכות לד, א. רמב"ם הלכות תפלה פ"א ה"ב.

מג תהלים קיט, קסד.

מד ירושלמי ברכות פ"א ה"ה (כפירושו הטור או"ח רלו, ועוד).
מה לכללות האמור כאן ראה בעיקר בדרוש "ויטע אשל" בפלח הרמון.

מו וראה גם בדברי המהר"ל בגור אריה עה"פ "ויטע אשל".

מז משלי כה, ב.

מח ראה זח"א א, ב (ובכ"ד).

טעם מצוה – גמילות חסדים

בהרגשת הלב¹; הסמ"ג² מפרש שהמצוה היא מניעת רעה, "דעלך סני לחברך לא תעביד"; ואילו הרמב"ם מפרש שהמצוה היא בעשיית טובה בפועל ("עשה אותן לאחריך", וכן "לספר בשבחך ולחוס על ממונו"). לכן הרמב"ם לשיטתו כולל בזה כל עניני גמילות חסדים. ומה שהרמב"ם הכניס את גמילות חסדים בסוף הלכות אבלות, יש ללמוד מכאן שכל חסד צריך להיות "חסד של אמת" – "חסד שעושין עם המתים הוא חסד של אמת, שאינו מצפה לתשלום גמול"³ (וכמו שפוסק הרמב"ם בהמשך⁴ שנחום אבליים קודם לבקור חולים כיון שהוא "חסד עם החיים ועם המתים", וכן הוצאת המת קודמת להכנסת כלה⁵).

מקורות נוספים לגמילות חסדים

מצות גמילות חסדים נלמדת גם מהפסוק "וְהִזְהַרְתָּ אֵת הָעָם אֶת הַחֲקִים וְאֵת הַתּוֹרָה וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ יִלְכוּ בָהּ וְאֵת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן" (דברי יתרו למשה רבינו) – ופירושו חז"ל "והודעת להם, זה בית חייהם. את הדרך, זו גמילות חסדים. ילכו, זה ביקור חולים. בה, זו קבורה. ואת המעשה, זה הדין. אשר יעשו, זו לפני משורת הדין". אלא שכתב הרמב"ם שאין ראוי למנות מה שנלמד מפסוק זה כמצוה, כי היא עצה טובה של יתרו

כתב הרמב"ם בהלכות אבל⁶: "מצות עשה של דבריהם לבקר חולים ולנחם אבליים ולהוציא המת ולהכניס הכלה וללוות האורחים ולהתעסק בכל צרכי הקבורה... וכן לשמח הכלה והחתן ולסעדם בכל צרכיהם, ואלו הן גמילות חסדים שבגופו שאין להם שיעור. אף על פי שכל מצות אלו מדבריהם הרי הן בכלל 'ואהבת לרעך כמוך', כל הדברים שאתה רוצה שיעשו אותם לך אחרים, עשה אתה אותן לאחריך בתורה ובמצות. שכר הלוייה מרובה מן הכל, והוא החק שחקקו אברהם אבינו ודרך החסד שנהג בה, מאכיל עוברי דרכים ומשקה אותן ומלווה אותן...".

את מצות "ואהבת לרעך כמוך" כבר הביא הרמב"ם בהלכות דעות⁷ "מצוה על כל אדם לאהוב את כל אחד ואחד מישראל כגופו שנאמר ואהבת לרעך כמוך, לפיכך צריך לספר בשבחך ולחוס על ממונו כאשר הוא חס על ממונו עצמו ורוצה בכבוד עצמו", אבל כאן הוסיף הרמב"ם את עניני גמילות חסדים, וביאר שהכלל הוא דאורייתא והפרטים הם מדרבנן. במהות מצות "ואהבת לרעך כמוך" יש שלש דעות: הרמב"ם שמפרש שהמצוה היא

א פ"ד א-ב.
ב פ"ו ה"ג.

ג ובעל מגילת אסתר (בשרש הראשון) הקשה על הרמב"ם: סוף סוף יש כאן מצות עשה דאורייתא ואם כן מדוע אומר שזו מצות עשה של דבריהם? ותירץ שהכוונה שהדרשה של הפרטים מהפסוקים היא דרבנן. ויתר נראה שיש חילוק בין כלל לפרטים, וכאן הציווי מהתורה הוא באופן כללי לדאוג לטובת הזולת והפרטים הם מדרבנן, כמו שכתב המבי"ט בקריית ספר "מצות גמילות חסדים דרך כלל היא דאורייתא בכלל ואהבת לרעך כמוך... ופרטי גמילות חסדים מדבריהם", ובאופן דומה כתב במרגליות טבא (שם) שבאמת כל פרטי גמילות חסדים הם מדאורייתא, בכלל "ואהבת", אלא שמדרבנן יש כאן מצות עשה מיוחדת בפני עצמה (או כמה מצוות). וכיו"ב בספר יד הקטנה הלכות דעות פ"ח.

- ד ראה רמב"ם ויקרא יט, יז.
ה מצות עשה ט.
ו שבת לא, א.
ז רש"י בראשית מז, כט.
ח שם ה"ז.
ט שם ה"ח.
י בבא מציעא ל, ב.

כיון שבזה מתדמים לגמרי לה', הולכים בדרכיו ולא רק אחרי דרכיו.

רמזים: **דרך החסד** (של אברהם) = 7,301 פעמים **גדול** (ממוצע כל אות), שייך לאברהם אבינו "האדם הגדול בענקים" ולמדת החסד (הנקראת "גדלה"). 301 הוא גם **חסד** במספר קדמי (בחינת "קדמון", שייך לאברהם אבינו שהוא קדמון מראשית הבריאה, "בהבראם באברהם"). **את הדרך** [זו] גמילות חסדים = **טוב** פעמים **חכמה (את הדרך)** = 630 = **יהודי** במשולש = 6 פעמים (105, משולש 14).

בדרך אברהם

גמילות חסדים נלמדת מאברהם אבינו עליו השלום, "החק שחקקו אברהם אבינו ודרך החסד שנהג בה", "על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים"¹ ואברהם אבינו הוא עמוד החסד (שנקרא במיוחד "עמודו של עולם"²). ופרטי גמילות חסדים: הכנסת אורחים בתחילת פרשת וירא; מצות לוויה בהמשך, "ואברהם הולך עמם לשלחם"; ועוד בהמשך "ויטע אשל בבאר שבע" (וברש"י "רב ושמואל, חד אמר פרדס להביא ממנו פירות לאורחים בסעודה וחד אמר פונדק לאכסניא ובו כל מיני פירות"), **אשל** ר"ת **אכילה שתיה לוויה**³; קבורה וכל ענייני המת בפרשת חיי שרה; הכנסת כלה בהמשך פרשת חיי שרה, בדאגה לשידוך של יצחק.

והנה מדת החסד של אברהם שייכת לכל באי עולם. אברהם גומל חסד לכולם (כמו שהוא מכניס אורחים הנדמים לו כערבים המשתחיים לאבק רגליהם) ומלמד את כולם

כדי ש"כל העם הזה על מקומו יבוא בשלום". וכן בפסוק "אַחֲרַי ה' אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכוּ"⁴ פירשו "מה הוא מלביש ערומים... אף אתה הלבש ערומים. הקב"ה ביקר חולים... אף אתה בקר חולים. הקב"ה ניחם אבלים... אף אתה נחם אבלים. הקב"ה קבר מתים... אף אתה קבור מתים"⁵. וכן בפסוק "והלכת בדרכיו"⁶ דרשו "מה הוא נקרא רחום אף אתה היה רחום"⁷, כמו שמבאר הרמב"ן⁸ בדעת הבה"ג שזו מצות עשה אחת הכוללת ענייני גמילות חסדים (כלשון בה"ג "וללכת בדרכיו ולהלביש ערומים לקבור מתים לנחם אבלים לבקר חולים"). אמנם הרמב"ם אע"פ שמנה "והלכת בדרכיו" כמצות עשה (וכתב שזו מצוה אחת עם "אחרי ה' אלהיכם תלכו")⁹ סובר שגמילות חסדים שייכת יותר ל"ואהבת לרעך כמוך" כיון שהליכה בדרכי ה' היא ציווי כללי על כל מדות טובות (ללכת בדרך האמצע) ולא דוקא בין אדם לחברו.

נמצא שיש שלשה פסוקים (מלבד מה שנאמר באברהם, שאינו בלשון ציווי): "את הדרך ילכו בה", "אחרי ה' אלהיכם תלכו", "והלכת בדרכיו" – הכל קשור להליכה בדרך, היא "דרך החסד" של אברהם בלשון הרמב"ם, וכמו שנאמר בו "ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט". שלשה אלו הם בסדר של הכנעה-הבדלה-המתקה: עצת יתרו למשה היא הכנעה, משה מקבל בהכנעה את עצת חותנו; "אחרי ה' אלהיכם תלכו" זו הבדלה, ללכת אחרי ה' (ולא אחרי דבר אחר) ולהבדל מכל מדה שלילית; "והלכת בדרכיו" זו המתקה,

יא דברים יג, ה.

יב סוטה יד, א.

יג דברים כח, ט.

יד כמו שהביא הרמב"ם בהלכות דעות פ"א ה"ו.

טו השגות לספר המצוות שורש א.

טז הלכות דעות שם. ספר המצוות מ"ע ח.

יז אבות א, ב.

יח שמות רבה ב, ו. רמב"ם הלכות עבודה זרה פ"א ה"ג.

יט מדרש תהלים לו. רש"י סוטה י, א. ובמטה משה עמוד גמילות חסדים: "ויש אומרים לינה [במקום לוויה]".

שהגאולה תבוא על ידי "חסד שאינו של אמת", ולפי הנ"ל הכוונה (גם) ללימוד הגויים לעשות חסד (אע"פ שהוא אינו של אמת).

גמילות חסדים ותורה

כל ספר בראשית, וכן תחילת ספר שמות עד "החדש הזה לכם", הוא לפני מתן תורה ומצוות התורה (תורה לשון הוראה), וממנו לומדים גמילות חסדים, **תורה = גמילות חסדים** (שנים מתוך שלשה העמודים שהעולם עומד עליהם, כנגד אברהם ויעקב). וכן נאמר בגמרא^{כז} "כל האומר אין לו אלא תורה אפילו תורה אין לו" אלא יש לעסוק בתורה ובגמילות חסדים^{כח}.

זהו "מעשה אבות סימן לבנים"^{כט}, "חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב"^ל. בפרט, ספר בראשית הוא כנגד אברהם אבינו, כמבואר שחמשה חומשי תורה הם כנגד חמשה חסדים (חסדים שבדעת המתפשטים מחסד עד הוד) הרמוזים בחמש פעמים "אור" ביום ראשון של מעשה בראשית, וחומש בראשית הוא כנגד חסד שבחסד, אברהם אבינו ("אברהם התחיל להאיר"^{לא}, "בהבראם - באברהם").

אם כן, גמילות חסדים היא "דרך ארץ" שקדמה לתורה^{לב}, והיא גם הדרך לרשת את ארץ ישראל ("דרך ארץ [ישראל] קדמה לתורה"): כמו שמפרש רש"י בתחילת התורה שהקדמת ספר בראשית היא משום "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים" כן

לעשות חסד: הרי הוא "אב המון גויים", ומאז "הנפש אשר עשו בחרן" ("אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים") הוא מקבץ סביבו אנשים רבים שלומדים ממנו את האמונה בה' ואת דרך החסד, "אנשי בית אברהם"^{לג}. גם היום, עלינו ללכת בדרכו של אברהם וללמד את כל באי העולם (ראשית כל) להזדהות עם אברהם ולעשות חסד כמוהו. אמנם את דרך החסד הנחיל אברהם במיוחד לזרעו אחריו, "כִּי יִדְעֶתְיוּ לְמַעַן אֲשֹׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶרֶךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט", ודוקא ישראל מצטיינים במדת החסד, "גומלי חסדים בני גומלי חסדים המחזיקים בבריתו של אברהם אבינו"^{לד}, "שלשה סימנים יש באומה זו, רחמנים [כיעקב] ביישנים [כיצחק] וגומלי חסדים [כאברהם]"^{לה}. ויש לומר שההבדל בין החסד של כולם לחסד של ישראל הוא במדת האמת: אצל ישראל זהו חסד של אמת (כמו שהוזכר לעיל), חסד בטהרתו ללא כל אינטרס אישי, ואילו אצל הגויים תמיד יש בחסד איזו נגיעה אישית (שלכן נאמר שכל הטוב שעושים אומות העולם "לגרמייהו עבדין"). כלומר, מדת האמת של יעקב, "תתן אמת ליעקב", חותמת את החסד של אברהם ("חותמו של הקב"ה אמת) שיהיה חסד של אמת, בסוד "יעקב אשר פדה את אברהם", דהיינו שעמוד התורה חותם את עמוד גמילות החסדים. והנה אדמו"ר הזקן כתב לפני מותו^{לו}

כ ראה רמב"ם הלכות עבודה זרה פ"א ה"ג "וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירוהו לדרך האמת עד שנתקבצו אליו אלפים ורבות והם אנשי בית אברהם ושתל בלבם העיקר הגדול הזה".

כא כתובות ח, ב.

כב יבמות עט, א.

כג אגרת "נפש השפלה", נדפסה בליקוטי דיבורים ח"ד ליקוט לב.

כד יבמות קט, ב.

כה כמו שמפורש בתניא אגה"ק ה.

כו לפי תנחומא לך לך סימן ט. רמב"ן בראשית יב, ו. וכיו"ב בבראשית רבה מח, ז "סימן לבניך".

כז תנא דבי אליהו פכ"ה.

כח שמות רבה טו, כו.

כט ויקרא רבה ט, ג.

בעיקר הנפעל-התוצאה, הטובה שמגיעה בפועל לאדם המקבל, אבל בהכנסת אורחים יש חידוש מיוחד שפעולת החסד מצד הפועל (הגברא), מדת החסד שלו, חשובה לנפעל-לתוצאה, "הכנסת האורחים צריכה להתקיים באופן שהאורח יחוש בכל פעולותיו של המארח בעבורו שהן נובעות מהתעניינותו, מרגשותיו, מתוך אהבת ישראל", כמו שהרמב"ם כותב שהכל נכלל ב"ואהבת לרעך כמוך". ולכן הרמב"ם מביא את ההוכחה מעצם העובדה שאברהם ראה את המלאכים, כי "מיד כאשר רואים את האורחים ומקבלים אותם יש חשיבות רבה לתשומת הלב".

וזה התוכן המיוחד של מצות לוייה המודגשת ברמב"ם "שכר הלוי מרובה מן הכל, והוא [הלוי דוקא] החק שחקקו אברהם אבינו... כל שאינו מלוה כאילו שופך דמים" – "כי הלוייה אינה נכללת במילוי צרכיו של האורח... אלא היא נובעת ממדת גמילות החסדים של המארח הקיימת אף לאחר האירוח, כאשר האורח הולך לדרכו ואז חש האורח שכל הפעולות שנעשו עבורו נובעו מהרגשה לבבית של בעל הבית המארח, המתעניין בו, וטובתו חשובה בעיניו". וההלכה "כל שאינו מלוה כאילו שופך דמים" מתפרשת גם על הרגשת הבושה והביזיון של האורח שהיא כשפיכות דמים, כמו "המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים" (עד כאן מתוך שיחת הרבי).

והנה הוזכר שיש שלשה פירושים במצות אהבת ישראל: לרמב"ן זהו בהרגשת הלב, לסמ"ג במניעת רעה, ולרמב"ם במעשה (וזהו סדר מובהק של חש-מל-מל: הרגשת הלב היא 'חש', שתיקה; מניעת רעה היא הבדלה, 'מל'; וטובה במעשה היא המתקה, מל שני). אך לפי דברי הרבי גם הרמב"ם מסכים שיש כאן ביטוי להרגשת הלב, אלא

ההליכה בדרכי אברהם אבינו מביאה לרשת את הארץ (שהובטחה לאברהם) ולשבת בה, "לא תהו בראה לשבת יצרה"⁷ – לשבת על ידי דרך ארץ בין אדם לחברו (שאז הארץ נבראת במדת אברהם אבינו, "בהבראם – באברהם"). כמו שהתורה בכלל נחלקת לתורה שבכתב ותורה שבעל פה, דאורייתא ודרבנן, כן בגמילות חסדים הפרטים הם דרבנן, ואילו הכלל של "ואהבת לרעך כמוך" הוא דאורייתא. אלא שהפרטים דרבנן הם מעשי האבות בספר בראשית, ומכאן שספר בראשית ומעשה האבות הם שורש למצוות דרבנן דווקא.

הכנסת אורחים ומצות לוייה – ביאור הרבי

נחזור לדברי הרמב"ם "וגדולה הכנסת אורחים מהקבלת [נ"א כהקבלת] פני שכינה, שנאמר וירא והנה שלשה אנשים". והנה מפשטות הגמרא⁸ נראה שהלימוד הוא ממה שאברהם הלך לקבל את האורחים תוך כדי שהשכינה היתה אצלו (כמו שמפרש רש"י), אבל ממה שהרמב"ם הביא רק את תחילת הפסוק (ולא "וירא וירץ לקראתם"²⁷) מדייק הרבי⁹ שכוונתו ללמוד מעצם העובדה שאברהם ראה את האנשים. כלומר, מזה שאברהם הפסיק מהדבקות של קבלת פני השכינה, ושם לב לאנשים-האורחים (קל וחומר ממה שאסור להפסיק באמצע קריאת שמע ותפלה), מכאן הוכחה שגדולה הכנסת אורחים מקבלת פני שכינה.

ומבאר הרבי שבכל גמילות חסד חשוב

ל ישעיה מה, יח.

לא שבת קכז, א.

לב אמנם במהדורת פרנקל "והנה שלשה אנשים כו", ולפי זה יתכן שהראיה מההמשך, ועדיין דחוק.

לג לקוטי שיחות חלק כה, פרשת וירא שיחה א. הציטוטים להלן הם מתוך המהדורה המתורגמת.

והסתלקות מוחין דאבא, חכמה, וכוונת בקור חולים היא להמשיך לחולה מחדש את הארת החכמה, בסוד "אשרי משכיל אל דל [משכיל הוא מקור החכמה]... ה' יסעדנו על ערש דוי [דוי יהפך ליוֹד וערש יהפך לעשר]¹⁷."

הכנסת אורחים כנגד בינה (ה), בבינה יש 'מקיפים דאמא' והאורחים נכנסים לחסות בצל המקיף, כמו "והשענו תחת העץ" שאמר אברהם ובזכות זה זכו בניו למצות סוכה¹⁸ (שהיא בסוד מקיפים דאמא). בכלל הכנסת האורחים של אברהם ושרה מתחילה מזה שהכניסו נפשות תחת כנפי השכינה ("לחסות תחת כנפיו"¹⁹). אמנם "מינה [מהבינה] דינין מתערין" ולכן תכלית המצוה היא בלויית האורח לשומרו מנוק;

הלויית המת, קבורה וניחום אבלים כנגד המדות (ו). שרש כל מיתה הוא ב'מיתת המלכים', ו"ק (המדות) בעולם התוהו. אך על ידי מצוות אלו פועלים תחיית המתים ("חיי שרה");

הכנסת כלה כנגד המלכות (ה), המלכות היא הכלה, סוד כנסת ישראל (הכנסת כלה). הכנסת כלה קשורה להכנסת אורחים, בסוד הקשר בין ה עילאה לה תתאה. והנה **הכנסת כלה = ערש דוי**, קשר בין חכמה למלכות ("אבא יסד ברתא") – הכלה עצמה היא מעולפת-חולה לפני שמצאה את זיווגה, "חולת אהבה", והכנסת כלה היא היא רפואתה.

17 תהלים מא, א-ד. **אשרי** = 7 פעמים **חכמה**. **אשרי משכיל אל דל** = 16 פעמים **אין**. מדת הבטול של החכמה.

18 בראשית רבה מח, י.

19 רות ב, יב.

שזו הרגשה המתבטאת במעשה, ובמיוחד בהכנסת אורחים שצריכה להיות באופן שמביע אהבה ותשומת הלב. ועוד, בהכנסת אורחים כלולות כל שלש הדעות הנזכרות במצות אהבת ישראל: רגש הלב, החל מכך שאברהם אבינו רץ לקראת האורחים; מניעת רעה (כמו אצל אברהם "ורחצו רגלכם" מעבודה זרה); ועשיית טובה בפועל ("ואקחה פת לחם וגו'"). והליווי הגדול מכולם כולל את שלשתם יחד.

"החק שחקקו אברהם אבינו" הוא שמדת החסד של הנותן תהיה מורגשת אצל המקבל (כביאור הרבי), והרמז: **חק** ראשי תבות חסד קבלה (שני השרשים **חסד קבל** = **צדיק** ב"פ **אמונה** ו"פ **טוב טוב**).

בפנימיות, בהכנסת אורחים יש חיבור ויחוד בין המארח והאורח. היחוד הזה מגיע לשיא בלוייה, שיש בה את ביטוי האהבה כנ"ל. ההתרגשות בפרידה מהאורח, בסיום המצוה, מבטאת את הצותא (לשון מצוה) בין האורח למארח, וזהו לשון לוייה הרומז לזיווג גשמי – "הפעם ילוה אישי אלי"²⁰ (וכן "כמער איש וליות"²¹).

נחזור לסדר גמילות החסד בפרשות שלנו. פרשת וירא מתחילה בבקור חולים וממשיכה בהכנסת אורחים, ופרשת חיי שרה מתחילה בהלויית המת ומסיימת בהכנסת כלה. ארבעה אלו כפי סדרם הם כנגד שם הוי':

בקור חולים כנגד חכמה, **י** של שם הוי', כמבואר באר"י שהחולי הוא משום העלם

17 בראשית כט, לד.

18 מלכים א, ז, לו.

סיפור חסידי רבי מנחם מענדיל הגר מקוסוב

כשהמצב גרוע – כבר יהיה טוב

רבי מנחם מענדיל הגר מקוסוב, הנודע על שם ספרו ה'אהבת שלום', אבי שושלת קוסוב-ויז'ניץ, נולד לאביו רבי יעקב קאפיל, תלמידו של הבעש"ט ושליח הציבור הקבוע בבית מדרשו. היה תלמידם של רבי זאב וואלף מטשערניאוסטרא, רבי משה לייב מסאסוב, רבי משולם פייבוש מז'בריז' ורבי צבי הירש מנדבורנה. רמ"מ – ואחריו כל השושלת שלו – נודע באהבת ישראל יוצאת הדופן שלו. החוזה מלובלין התבטא על רבי מ"מ שהוא 'מלך ישראל'.

רבי מ"מ נפטר בי"ז מרחשון תקפ"ו ומנוחתו כבוד בקוסוב. את מקומו בקוסוב מילא בנו רבי חיים.

כשעלה הרה"ק רבי זאב מטשערניאוסטרא לארץ ישראל, שלח בדרכו את אחד מבני החבורה שיסע לקאסוב אל תלמידו הרה"ק רבי מנחם מנדל, ויאמר לו בשמו שהוא מסמיך אותו לרבי ומנהיג בישראל.

רבי מענדל היה אז עני גדול וחי בדחקות נוראה ואשתו היתה מוכרת סיד כבוי [שהיו מחממים לבנים ומכבים אותם במים קרים והאבנים נמסים ונעשים סיד] וזה היה עבודה קשה [במיוחד לנשים], ומזה היתה מפרנסת את ביתה בצמצום גדול [ואפשרה לבעלה ללמוד תורה]. כשהגיע השליח לביתו ראה שהרבנית עומדת בחצר עם הסיד, וילדיה ששחקו בחצר הפכו אגב מרוצתם את כל החביות עם הסיד ונשפך הכל על הארץ וכל עמלה ירד לטמיון, ונכנסה לבעלה הק' שישב ולמד והתאוננה לפניו מתוך עוגמת נפש – ראה מה עוללו הילדים

שלך [דומה למה שאמרה רחל בלידת יוסף, שאם לאשה אין ילדים היא מסכנה כי אין לה את מי להאשים, "הילדים שלך..."], והשיב לה במתינות – אז ס'איז שוין גאר שלעכט, ווערט גוט... [כשהמצב כבר כל כך גרוע, יהיה כבר טוב] [לימוד מאד חשוב]. ובתוך כך נכנס השליח ואמר לו – הרבי שלחני לאמור לכם "אז איר מעגט שוין ווערן רבי"... [הנכם כבר יכולים להיות רבי] [השליח רק מסר את ההודעה והתכוון לחזור לרבי שלו, בדרכו לארץ ישראל. איזה סיפור זה מזכיר לנו בתנ"ך? כשאלישע שלח שליח (את תלמידו, יונה בן אמתי) למשוח את יהוא למלך השליח נכנס, הודיע על ההמלכה ומיד יצא. אמנם שאר הפרטים בסיפור לא דומים, אבל אפשר להתבונן בדמיון שיש בפרט הזה].

כשאך יצא השליח מביתו ניגש אליו יהודי "דייטשל" [יהודי 'יקה' מגרמניה, או אחד שמתלבש כדייטשל, היינו בבוש קצר. באותה תקופה היו יהודים אלה קצת רחוקים מחום של אידישקייט. ובכל זאת, היו מגיעים לפעמים לפולין לצורך עסקים והיו נכנסים לצדיקי פולין לבקש ברכה] ושאלו היכן גר הרבי והראהו על בית הרה"ק, ונכנס אליו ונתן לו קויטיל ועשרה רייניש לפדיון [סכום גדול מאוד, שסידר לרמ"מ את כל הצטרכותו. רואים שמיד התקיים מה שאמר 'כשהמצב כבר כל כך גרוע, אז יהיה כבר טוב'].

כשבא הרה"ק מטשערניאוסטרא לארץ הקודש כתב משם מכתב לתלמידו הרה"ק מקאסוב בזה"ל: היום יום א' שאתמול ברכנו את החודש סיון [הם הגיעו לארץ ישראל לקראת שבועות] "שיתחדש המלוכה שלו הן ע"ע ועל נפשות ביתו שלא יזוז ממנו ומבניו ומבני בניו מעתה ועד עולם"...

רבי מנחם מענדל מוויטעבסק שהיה בדרכו לא"י). לעומת זאת, את ההבטחה לנצחיות, נותן רבי זאב וואלף בכתב ידו ממש ("מצוה בו מבשלוחו") וזאת רק כשהוא כבר שוהה בפועל בארץ הקדש.

לכל צדיק בחו"ל יש מוחין דא"י בכל עת, אלא שהם בבחינת עיבור, מוטבע שבנפש. בנסעו לארץ ישראל מקבל הצדיק מוחין דיניקה - מורגש שבנפש. ובהיותו של הצדיק בארץ ממש, מקבל מוחין דא"י בבחינת גדלות דחב"ד - מושכל שבנפש, דווקא ממוחין דגדלות של ארץ ישראל יש גילוי של נצח ישראל (ארץ ישראל נצח ישראל - כל ביטוי הוא כפולת 13, אחד-אהבה - משלימים זא"ז ל"הוי' אחד", אחד-אחד-אחד, ברבוע). והדברים שייכים במיוחד לברכת חדש סיון, זמן מתן תורתנו - בו זוכים לשער הנון - מוחין דגדלות.

באמת אנחנו רואים שלמרות שיש צדיקים גדולים שלא נמשכה מהם שושלת, השושלת שלו - שושלת ויזניץ - ממשיכה עד היום. צריך להסביר איך שכל השלבים שייכים דווקא למוחין דארץ ישראל - למרות שרבי זאב וואלף יכול היה לומר זאת לרמ"מ כשהיה עדיין בפולין, או לשלוח לו זאת עם השליח כשסמך אותו לרבי, בחר לעשות זאת דווקא כשהגיע לא"י, שם הוא רואה שהתלמיד שלו - רבי מנחם מענדל - ישאר רבי, הוא וכל צאצאיו עד סוף כל הדורות.

ההסמכה לרבי, ניתנה לרבי מ"מ דווקא ע"י שליח בעוד רבי זאב וואלף היה בדרכו לארץ ישראל, וכדברי מורנו הבעש"ט, ש"במקום מחשבתו של אדם, שם הוא נמצא", הרי שכבר יש לו השראה של א"י על מנת לדעת מי ימלא את מקומו. (גם בחב"ד, אצל אדמו"ר הזקן, היה המינוי לנשיאות ע"י

מענות ותשובות

שאלה:

בגליון 'ואביטה' האחרון הרב דבר על כך שהיחוד של שנת תשע"ט הוא ישראל-רחל וענינו בעבודה הוא "פיו ולבו שוים". בתניא מוסבר שעל הבינוני לשלוט רק על לבושי הנפש – מחשבה דיבור ומעשה, ולא על עצם המידות שבלב מהם עולים ההרהורים. אם כן, איך עלינו לקיים "פיו ולבו שוים"?

מענה:

הפשט של "פיו ולבו שוים", השוה לכל נפש ומחובת כל אחת ואחת לקיים, היינו לא לשקר במודע – "מדבר שקר תרחק". מדה זו היא ההיפך של "אחד בפה ואחד בלב", שהאדם מעמיד פנים ומחניף לזולת לא לפי מה שהוא חושב באמת.

הנה, מה שהאדם חושב באמת, אין זה רק לבוש המחשבה שבנפש אלא השתקפות עצם המדה שבלבו ממנה עלתה המחשבה (זה פירוש "באמת"). אמת זו שייכת לכאור"א. על כל אחד ואחת להיות אמת, החל מלהיות אמת בינו לבין עצמו, וכידוע שכל ספר התניא, ספר של בינונים, הוא "אל תהי רמאי" ביחס לעצמך, וממילא מובן שכאור"א מסוגל להגיע לאמת הפנימית שלו, "ידע איניש בנפשיה" (אף על פי שהבינוני אינו יכול לתקן את לבו בשלמות, הוא כן יכול לדעת מה מתרחש בקרבו ועל פי ידיעה זו להיות אמת כלפי עצמו וגם לדבר דברי אמת, מקרב לבו, לזולתו, "פיו ולבו שוים").

שאלות:

1. התחלתי לנהוג במנהגי חב"ד לפני כשנתיים ולאחרונה אני מתלבט בנוגע להחלפת הברת התפילה מההברה הספרדית המדוברת, להברה חב"דית. מה דעת הרב בנידון?
2. אשמח לברכה ועצה בנוגע לשמירת הברית.
3. אני רוצה להתחיל ללמוד מאמרי אדמו"ר הרש"ב, מאיזה ספר מאמרים כדאי להתחיל?
4. מה דעת הרב על שירים (לא ניגונים חסידיים) שהולחנו על מילים מהמקורות וכדומה? האם בסדר לשמוע ולשיר אותם?
5. מאוד קשה לי בלימוד הגמרא, גם משום שאני לפעמים לא מבין, ובעיקר משום שאני הרבה יותר אוהב ללמוד חסידות. אשמח לברכה ועצה שיהיו לי מוחין וחשק ללימוד גמרא.

מענות:

1. בכגון דא הכלל הוא "קול מעורר הכוונה" – תתפלל בהברה שהכי עוזרת לך לעורר את הכוונה.
2. כדי לא ליפול בחשק מקולקל, עליך לעורר חשק מתוקן בלימוד התורה – שהיא "אילת אהבים ויעלת חן גו".
3. כדאי להתחיל עם קונטרס 'ומעין' (כך הורה הרבי) ואח"כ המשך תרנ"ט.
4. נכון לשמוע ולנגן דווקא שירים וניגונים חסידיים מקוריים.
5. הסימן שלימוד החסידות נקלט בלב הוא התעוררות ללמוד נגלה בחשק וחיות. ברכה להצלחה בכל!

שאלה:

ובשיעורי בית. לצערי, אני יודעת שבתחלת הדרך לא מילאתי את התפקיד ב-100% של הסבלנות הנדרשת. אשמח לעצת הרב בנוגע לתיקון העבר והנחיה לעתיד.

לקרובת משפחתי הומלץ לשנות את שמה – שם שלא מופיע במקורות – על מנת להסיר עיכוב לשידוך. ידוע לי שדעת הרבי לא היתה נוחה מכך, אבל אשמח להסבר מתקבל על הדעת, בכדי להסביר לה האם ומדוע.

מענה:

עכשיו את בת 63, בגימטריא חנה. השנה עליך להזדהות וללמוד מחנה הנביאה אם שמואל. חנה היתה מלאת סבלנות יחד עם נחישות ותפילה מעומק הלב. את הבן שהיא זכתה להוליד היא מסרה לה'.

העבודה שלך היא למסור את כל ההישגים שלך, מתוך העבודה שלך עם ילדי ישראל, לה', שהם יקדישו את החיים שלהם לה' וגם שאת תקדישי את החיים שלך לה' ושכל מה שאת עושה - הכל מה' ולה' (ואת מצד עצמך - "לית לה מגרמה כלום"). תבשרי בשורות טובות.

שאלה:

אשתי צפויה ללדת בקרוב. מה כדאי לעשות? כשהיא בחדר לידה?

מענה:

בשורות טובות!

תאמר תהלים מעומק הלב ותכוון גם על הלידה הפרטית וגם על הלידה הכללית של משיח.

מענה:

כתוב שהשם שהילד מקבל מהוריו בלידה הוא בהשראה לא-מודעת, מעין רוח הקדש, ועל כן, ככלל, אין צורך בשינוי שם אלא אדרבה השם הוא צנור להמשיך משרש הנשמה שפע ברכה לאדם.

אין כלל שאין בו יוצא מן הכלל, וגם בחז"ל מובא שלפעמים "משנה שם - משנה מזל" לטובה, אך צריך הרבה מאד שיקול דעת ורצון פנימי ועצמי של אדם לשנות את שמו. אם כבר, יותר קל להוסיף שם מאשר לשנות או להחליף שם.

בסופו של דבר זו החלטה ובחירה של האדם עצמו, לא לפי קביעה של מישהו אחר שעליו לשנות שם. ברכה לבשורות טובות.

שאלה:

כבר למעלה מ-30 שנה אני עובדת עם ילדים. גם היום (בגיל 63, לאויש"ט) אני עובדת עם ילדים שמתקשים וזקוקים לסיוע בלימודים

לתשומת לב - מדובר במענות פרטיים לשאלות מסוימות, לשואלים מסוימים בהקשר מסוים. חלק מהתשובות לא נערכו כתשובה לרבים, והן מתפרסמות כ"לחם חם ביום הלקחו" בשל העניין והלימוד שיכול להיות מהם כהשראה לרבים. בדרך כלל השאלה קוצרה או שונתה (ולעיתים גם התשובה, בפרטים קטנים) כדי למנוע פגיעה בפרטיות השואלים

ברכות בחשבון

מתמטיקה בפרשת השבוע

קַח־נָא מֵעֵת־מִיָּמִים וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ = $7^4 = 49^2 = 2401$

פנה אברהם לקדוש ברוך הוא ובקש, "אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ". מכאן למדו חז"ל ש"גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה". בפועל, פנה אברהם לאורחיו לראשונה בדבריו, "יִקַּח נָא מֵעֵט מִיָּמִים וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ" שעולה 2401 שהוא 49^2 שהוא 7^4 . זהו ככל הידוע לנו הפסוק היחיד בתורה שערכו 2041.

את המספר 49 אנחנו מכירים בהקשר של ימי ספירת העמר שהם שבעה שבועות כפול שבעה ימים. בתקופה זו, נהוג לכוון כל שבוע כנגד אחת ממדות הלב מחסד עד מלכות, וכן מכוונים כל יום בשבוע כנגד אחת ממדות הלב, לפי הסדר. באופן זה, היום הראשון של ספירת העמר מכוון כנגד חסד שבחסד, היום השני כנגד גבורה שבחסד וכן הלאה, עד שהיום הראשון בשבוע השביעי מכוון כנגד חסד שבמלכות וערב שבועות מכוון כנגד מלכות שבמלכות. הכללת המדות זו בזו באופן זה היא התיקון השלם המאפשר את קבלת התורה ביום החמשים. בחסידות, הכללת הספירות אחת בשניה נקראת "התכללות" והיא רמוזה בכל מספר רבועי. ככל שההתכללות מפורטת יותר, כך התיקון גדול יותר. כל חזקה נוספת של מספר מהווה תיקון יותר משוכלל, על דרך אמת (פעם אחת) לעומת אמת לאמתו (אמת כפולה).

כך במספר 7^4 , ערך הפסוק שלפנינו, כל אחד מ־49 הפרטים מתכלל בכולם פעם נוספת. הכנסת האורחים של אברהם אינו

אברהם אבינו מתקן את מדות הלב על ידי הכנסת אורחים

המשנה מלמדת, "על שלשה דברים העולם עומד: על התורה, על העבודה, ועל גמילות חסדים".^א שלשה אלה מכוונים כנגד הספירות חכמה ובינה, דעת, ושבע מדות הלב שהם: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד ומלכות. התורה מקבילה לחכמה ובינה שהם "שני אלפים שנה קדמה תורה לעולם".^ב עבודת ה' שהיא עבודת התפלה מקבילה לספירת הדעת, כפי שנאמר, "דַּע אֶת אֱלֹהֵי אֲבִיךָ וְעִבְדְהוּ בְּלֵב שָׁלֵם", ומדות הלב הן כנגד גמילות חסדים.

גמילות חסדים היא אחת משלוש תכונות הנפש העצמיות של עם ישראל: "שלשה סימנים יש באומה זו רחמנים ביישנין וגומלי חסדים".^ג אברהם, אבינו הראשון, הינו אב הטיפוס של מדת החסד. מדה זו היא הראשונה מבין שבע מדות הלב. התורה מתארת את עיקר החסד של אברהם אינו בהכנסת האורחים שלו, אותה היא מפרטת בהרחבה רבה.

בפרשת וירא, לאחר קיום מצות ברית מילה, אברהם אבינו זוכה לביקור חולים מהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו. על פי המדרש, לפני שהוא נגש אל עוברי האורח,

א אבות א, ב.

ב בראשית רבה ח, ב. וראה לדוגמה, תורה אור, ויחי נג, ג.

ג "איזו היא עבודה שבלב? הוי אומר, זו תפלה"; מכילתא דרשב"י כג, כה.

ד דברי הימים א כח, ט.

ה יבמות עט, א.

מכוונות כנגד שתי בחינות של מצות לימוד תורה: עיון (תורה שבכתב, "חש") והוצאת דברי תורה בפה (תורה שבעל פה, "מל") וגם רומזות לממד הנסתר ולממד הנגלה של התורה.

יקח נא = $13^2 = 169$

והנה, 13^2 רומז להתכללות יג מדות שהתורה נדרשת בהן ורומז לסוד הטעמים שבהם מתגלה פנימיות התורה. חשמל הוא גם הגימטריא של הוי פל צמא לנו למים¹⁰ וכידוע, "אין מים אלא תורה"¹¹, שהיא "תורת חסד".

אברהם מציע לאורחיו, "וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם". באופן פשוט, רחיצה היא לשון נקיון וטהרה ובעיקר מלה זו רומזת לטהרת המחשבה, ונקיון מ"אבק הרגלים" של עבודה זרה. בארמית, שורש רחץ הוא מלשון בטחון, כבביטוי "ביה אנא רחיץ"¹². בטחון מלשון בטחנות¹³ שהן שתי הכליות היועצות¹⁴ שהיו לרבנות של אברהם אבינו¹⁵. הכליות הם הפרקים העליונים של הרגליים¹⁶. העצות של הכליות צריכות להגיע עד לרגליים: ההרגלים שהוא קיום המצות המעשיות בפועל.

וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם = 613

והנה, 613 רומז כמובן ליתריג מצות התורה שנקראים עטין (עצות)¹⁷.

כפי שהיא מתבטאת בפסוק זה היא יסוד לתיקון משוכלל של כל מדות הלב.

אברהם מתקן את העולם על ידי מי התורה

בוזרה כתוב:

רבי שמעון אמר בגין לתקנא ההוא דרְגָא דְאֲבָרְהָם, וּמֵאֵן אִיהוּ מִיָּם? בְּגִין כֶּךָ אֲתִקִּין לְדַכָּאָה בְּנֵי עֲלָמָא בְּמֵיָא. וּבְשַׁעְתָּא דְאֲזִמִּין לְמִלְאָכִין, שִׁירוּתָא דְמִלּוּי מַה כְּתִיב יוֹקֵחַ נָא מַעַט מֵיָם. בְּגִין לְאֵתְתַקְפָּא בְּהָהוּא דְרְגָא דְמֵיין שְׂרָאן בְּהָ. וּבְגִינֵי כֶּךָ הָהּ מְדַכֵּי לְכָל בְּנֵי נֶשָׂא מַכְלָא. מְדַכֵּי לֹון מַסְטָרָא דְעִבּוּדָה זָרָה, וּמְדַכֵּי לֹון מַסְטָרָא דְמַסְאָבָא, וְכַמְהָ דְאִיהוּ מְדַכֵּי לְגוּבְרִין הַכִּי נְמִי שְׂרָה מְדַכָּאת לְנֶשִׁין, וְאֵשְׁתַּכַּחוּ כְּלָהוּ דְאֲתִין לְגַבְיָהוּ דְכִין מַכְלָא. [רבי שמעון אמר, כדי לתקן את אותה הדרגה של אברהם, ומה? מים. לכן התקין לטהר בני העולם במים. ובשעה שהזמין את המלאכים, בראשית דבריו מה כתוב? יקח נא מעט מים, כדי להתחזק באותה דרגה שהמים שרויים בה, ומשום כך היה מטהר את כל בני האדם מהכל. מטהר אותם מצד של עבודה זרה, ומטהר אותם מצד הטמאה. וכמו שהוא מטהר את האנשים, כך גם שרה מטהרת את הנשים, ונמצא שקל מי שבא אליהם טהורים מהכל.]

המים הם אחד משבעת המשקים המכוונים כנגד שבע מדות הלב¹⁸. המים הם כנגד מדת החסד, המדה העצמית של אברהם אבינו, "חסד לאברהם".

יקח נא מעט מים = 378 = משולש זך

תכונת המים הם הזדככות והטהרות. אברהם אבינו מבקש מאורחיו, יקח נא מעט מים ביטוי ששווה למלה הסודית ביותר בתנ"ך: חשמל¹⁹. בקבלה ובחסידות מחלקים חשמל לשתי הברות: חש-מל שמשמעותן שתיקה (חש) ודיבור (מל). שתי הברות אלה

ז משנה מכשירין ו, ד.

ח ראה רפואה שלמה (גוף, נפש ונשמה) עמ' צ'צא.

ט יחזקאל א, ד; א, כז; ח, ב.

י זוהר שמות, רג, ב, וראו משלי לא, כו.

יא ישעיה נה, א.

יב בבא קמא יז, א; פב, א; עבודה זרה ה, ב.

יג זוהר שמות רו, א (נאמרת כחלק מתפלת השבת בעת הוצאת ספר תורה).

יד איוב לח, לו.

טו ברכות סא, א. שתי הבטחות רומזות לשתי בחינות בטחון, בטחון פעיל ובטחון סביל, כמבואר באריכות במאמר "אמונה ובטחון" שבספר לב לדעת ובסדרת השיעורים בשם זה.

טז אבות דרבי נתן א, לג.

יז הן הכליות והן הרגליים שייכות לספירות נצח והוד.

יח זוהר שמות פב, ב. עטין רומז גם לעצה טובה, עין טובה וכו'.

7). סכום שבעת הערכים הנו 15778 שהוא 2 פעמים 23 פעמים גשם^{כז}. כך מתגלה שפסוק זה שעוסק בתחילתו במים רומז גם לטל (המשקה השלישי מבין שבעת המשקים הנ"ל, כנגד התפארת) ולגשם.

צורת הפסוק וכפולות של 7

כדי לצייר את פסוקנו נשתמש בצורה הסימטרית הבאה (המתבקשת שכן השורה התחתונה כוללת בדיוק את שני המלים האחרונות בפסוק, "תחת העץ"):

י
 ק ח
 נ א מ
 ע ט מ י
 ם ו ר ח צ
 ו ר ג ל י כ
 ם ו ה ש ע נ ו
 ת ח ת ה ע ץ

והנה, כשמסדרים את הפסוק בצורה זו, מתגלה שמלבד היות ערך הפסוק כולו 7⁴, ישנם 11 צרופים סימטריים שונים של אותיות, שערכם כפולות של 7. נציין את מיקום האותיות בכל צרוף בעזרת מפה סכימטית:

למעשה, המתבונן יראה שכל אות בצורה

כא הפולינום ממנו יוצאת הסדרה הוא:

$$29/6n^3 + 153n^2 - 2717/6n + 464.$$

יש עוד ערך חיובי לפני 169 בסדרה והוא 464 (כאשר נציב n = 0).

והשענו תחת העץ = 1410

1410 הוא ל פעמים בטול^ט. והשענו גם הוא מלשון בטחון, אלא שלעומת הבטחון הפנימי שנותנות הכליות, אנו נשענים על דבר שהוא מחוצה לנו לפי שעה. כך אנו פונים אל ה' ונשענים עליו בשעת התפלה עד כדי בטול כל העצות הנובעות מעצמנו. ואכן, בזהר המצוטט לעיל נאמר ש"העץ" הוא הקב"ה.

ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ = 2023 = 7 · 17²

2023, ששווה 2 פעמים טוב ברבוע, הוא הגימטריא של האחוריים של תורה: ת תו תור תורה – "אין טוב אלא תורה". ממלים אלו למדו חז"ל שתחילת הכנסת אורחים באמירת דבר תורה לאורח^ז.

ראינו לעיל שייקח נא עולה 169. מעט מים עולה 209. והנה, גם בדילוג אותיות ארבע המלים מתחלקות ל-169 ו-209. הדילוג הראשון יקח נא מעט מים שווה 169, ואילו הדילוג השני יקח נא מעט מים עולה 209. עתה, יש לנו שני עדים המעידים שראוי לחלק את הפסוק לארבעה חלקים שמהם נבנה סדרה בשלשה ממדים:

		והשענו		תחת העץ	
		תחת העץ	ורחצו רגליכם	מעט מים	יקח נא
6449	4299	2629	1410	613	209
2150	1670	1219	797	404	40
29	29	29	29	29	29

סכום הערכים הנוספים בסדרה מ-2629 עד 6449 הינו 13377 שהוא 39 פעמים 343 או טל (13 + 13 + 13) פעמים גשם (7 · 7 · 7).

ושייך לרמזי שנה זו תשנ"ט.

יש והשענו תחת העץ, ר"ת תהו ששווה 411. וגם 1410 ב"חזרת הגלגל" עולה 411, בסוד "איכה ירדף אחד אלף" (אלף חוזר לאלף ואזי 410 ועוד אן [לף] שווה 411). וראה בהרחבה רבה על מספר זה שהוא 3 פעמים 137 (גימטריא קבלה) בספרנו באנגלית, One Thirty Seven: The Riddle of Creation.

כ מדרש אור האפלה עה"פ (ראו בתורה שלמה עה"פ סימן סב).

כ כפי שהוסבר, הסכום יהיה 276 שהוא 23 פעמים 12²⁰. סכום הערכים בסדרה (105) יחד עם סכום גימטריאות האותיות (256) הוא 361 שהוא 19².

מופיעה רק פעם אחת ב־11 תתי־צורות הנ"ל. ממילא סכום כל המכפילים של 7 בצורות יהיה גשם שהוא 7³.

וישא עיניו וירא

אחד מכללי ההתבוננות בפסוקי התורה הוא לעיין (התבוננות בלשון חז"ל נקראת "עיין") באותיות נ. האות עין מעידה על התעבות האין האֵלִהי ממנו הפסוק נאצל. בפסוק שלפנינו יש ג אותיות נ. הן ממוקמות במקום השביעי (ז), "כל השביעי חביבין", וכן 7 הוא נ במספר קטן), העשרים־ושש (כו), הגימטריא של שם הוי' ב"ה) והשלושים־ושלוש (לג) בפסוק (7, 26, 33). המיקום של האות נ השלישית, 33, הוא סכום שני המיקומים הקודמים 7 ו־26, והוא רומז לפסוק "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך"²². משלשת המספרים האלה נבנה סדרה על ידי חישוב הפרשים קבועים:

$$\begin{array}{cccccc} 7 & 26 & 33 & 28 & 11 & \\ & 19 & 7 & -5 & -17 & \\ & & -12 & -12 & -12 & \end{array}$$

בסדרה שלפנינו יש רק 5 ערכים חיוביים וכולם נמצאים בטווח הפסוק שהוא בן 34 אותיות. סך כל הערכים בסדרה הוא 105, שהוא 14 Δ . ממוצע כל הערכים הוא 5:105 או 21. לפי זה, האות הרומזת ל"ממוצע" היא האות נ במלה "רגליכם".

שני המספרים הנוספים (11, 28) רומזים לאות ה־28 (ו) ולאות ה־11 (מ) בפסוק. סכום הגימטריאות של שתי אותיות אלו הוא 46 וביחד עם שלוש אותיות ע (שעולות 3 פעמים 70) סה"כ 256 שהוא 16² (אם נוסיף את האות

אתגר: ראינו את המשוואה:

$$14 \Delta = 16^2 \pm 19^2$$

האם יש כלל ("משפחה") של משוואות המקיימות:

$$m^2 = n^2 \pm \Delta k$$

הכפלת שני המיקומים הראשונים של האות נ (7 = 26 · 182) רומז ליעקב, עליו נאמר "יעקב אשר פדה את אברהם". יעקב אבינו הוא עמוד התורה ואברהם אבינו עמוד גמילות חסדים וחייבים את שניהם²³. והנה תורה עולה 611 וכן גמילות חסדים.

עמידה בנסיון העקדה בזכות הכנסת אורחים

בסוף פרשת וירא, בעקדת יצחק, המלאך אומר לאברהם, "כִּי עָתָה יִדְעָתִי כִּי יִרָא אֱלֹהִים אֶתָּה". אברהם, איש האהבה והחסד, זכה לשלמות היראה ובכך התכללו בו שתי המדות ההפכיות.

התחלנו בכך שבזכות מצות הכנסת האורחים, אברהם הגיע לשלמות מדת החסד. ואכן, עיקר התכללות המדות הוא

כג 256 שווה אהרן, והנה, גם האות נ במילוי ובמילוי המילוי (עין יוד נון) עולה 256.

סכום הגימטריאות של חמש האותיות בשלוש רמות המילוי עולה 1690 (10 פעמים יקח נא) שהוא כו (שם הוי') פעמים סה (שם אדיני):

ו	מ	ע	ע	ע
וו	מם	עין	עין	עין
ווו	מם מם	עין יוד נון	עין יוד נון	עין יוד נון

כד יבמות קב, ב. "כל האומר אין לי אלא תורה ... אפילו תורה אין לו מאי טעמא [מה הטעם לכך?] אמר רב פפא... כל שישנו בעשיה ישנו בלמידה, כל שאינו בעשיה אינו בלמידה". עשיה למידה שווה דעת.

כב כיון שיש בפסוק כולו 34 אותיות, סכום מיקומי כל האותיות בפסוק יהיה 34 Δ . הסכום של שלוש מיקומי אותיות נ הוא 66 (גל ועוד גל), שהוא 11 Δ . סכום מיקומי שאר אותיות הפסוק מלבד המיקומים הללו הוא 529 (23²) שהוא הגימטריא של תענוג וכו'.

כנגד גמילות חסדים; אברהם (רמח) מצוות עשה ושסה (יוסף הצדיק) מצוות לא תעשה. והשענו תחת העץ, כנגד תפלה השייכת במיוחד ליצחק (ורבקה, כאשר יצחק ורבקה עולה תפלה)¹⁴². חז"ל דרשו ש"תורת חסד [על לשונה]" היינו תורה על מנת ללמד לאחרים, היינו יקח נא מעט מים כנ"ל, תורת אברהם איש החסד (התכללות יעקב שבאברהם, כפי שראינו). החפץ חיים¹⁴³ כותב בפירושו שללמד אחרים היינו בכלל מצוות גמילות חסדים (שבכללה הכנסת אורחים). גם להתפלל לה' על חברו החולה שירפאהו ה' הוא בכלל גמילות חסדים, היינו והשענו תחת העץ, גם לחזק אותו בקיום המצוות, לטובתו כל הימים.

התכללות האהבה והיראה, "חסד לאברהם" ו"פחד יצחק". נמצא, שעמידתו של אברהם בניסיון העקידה היתה בזכות שלמות מדת האהבה שהוא פעל בהכנסת האורחים. אותם אורחים/מלאכים בשרו את לידת יצחק, מדת היראה.

מובא בחז"ל¹⁴⁴ שהעץ תחתיו הציע אברהם שישענו אורחיו היינו האשל שנטע בבאר שבע¹⁴⁵. והנה, סכום הגימטריאות של העץ ועוד אשל הוא 496 (מלכות), שהוא עולה "אברהם אברהם" שאומר המלאך בעקדה¹⁴⁶.

לסיכום, ראינו ש"יקח נא מעט מים" הוא כנגד התורה, יעקב; ורחצו רגליכם,

כח יקח נא מעט מים שווה יעקב (13 פעמים 14, יהלום 13) ועוד¹⁴². עם נוסף ליקח נא מעט מים עוד יעקב שווה 560. ורחצו רגליכם אברהם עולה 861 שהוא 41 במשולש או בית המקדש, ראש השנה וכו'. והשענו תחת העץ יצחק שווה 1618, סוד חתך זהב (יצחק הוא סוד החן כנודע), והשענו תחת העץ שווה יצחק ועוד 1202 שעולה בראשית ברא אלהים (במדת יצחק) [1201 הוא הנקודה האמצעית של 2401]. 2401 ועוד שלשת האבות, 638 שווה 3039, 3, הממוצע, פעמים 1013, 23 בהשראה. כט בספרו אהבת חסד.

כה פסיקתא זוטרתא וירא יח, ד.

כו והשענו תחת העץ ועוד ויטע אשל שווה 1836 (יחס מקדת הפרוטון לניוטון) או חי פעמים אמונה או 1 פעמים אשה (חזה אותיות).

כז עץ אשל שווה אברם אברהם - אברם הוא אברהם", נמצא שיה הידיעה של העץ, העץ הידוע, היינו האשל, היא היה שה' הוסיף בשמו של אברהם בברית מילה, שפרשת וירא הוא המשך של זה.

וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחַד

המדור לילדים

עד שֶׁאֶפִּילוֹ אֶת יִשְׁמַעֵאל הוּא חָשֵׁב שֵׁשׁ לְקַרְבּוֹ. הוּא מַעֲלָה בְדַעְתּוֹ שֶׁיִּשְׁמַעֵאל יִהְיֶה מִמְּשִׁיךְ דָּרְכּוֹ, אוֹ לְפָחוֹת יַחַד עִם יִצְחָק בְּנוֹ. אַבְרָהָם מִתְקַשֵּׁה לְדַחוֹת אוֹתוֹ וּלְגַרְשׁוֹ מִבֵּיתוֹ, עַד שֶׁה' צָרִיךְ לוֹמַר לוֹ בְּפָרוֹשׁ לְשִׁמוֹעַ בְּקוֹלָהּ שֶׁל שָׂרָה וְלַעֲשׂוֹת זֹאת. גַּם בְּרִשְׁעֵי סְדוֹם מִתְעַקֵּשׁ אַבְרָהָם שׁוֹב וְשׁוֹב עִם ה' – מִמֶּשׁ מְרִיבָה – לְמַצּוֹא בָּהֶם זְכוּת שְׂתַגְרֵם שְׁלֵא לְהַחְרִיב אֶת עֵירָם.

מִנֵּיִן נֹבְעַת הָאֲהָבָה הַגְּדוֹלָה שֶׁבְּלִבּוֹ אֶל הַזֵּילֵת? מֵדַת הַחֶסֶד וְכַח הָאֲהָבָה שֶׁבְּלִבּוֹ הֵם רַק חֵלֶק מִהָאֲהָבָה הָעֲצוּמָה שְׂרוֹחֵשׁ אַבְרָהָם אֶבְיָנוּ לֵה'. אַבְרָהָם חָשׂ עַד כִּפָּה גְדוֹלָה וְעֲצוּמָה אֲהַבֵּת ה' אֵלָיו וְאֶל הָעוֹלָם כָּלוּ, וְהוּא בְּעֵצָם מְשַׁקֵּף אוֹתָהּ חֲזָרָה אֶל ה', כְּמוֹ מְרֹאֵה הַמַּחְזִיזָה אֶת דְּמוּת מִי שֶׁעוֹמֵד מוֹלָה. אֶת הָאֲהָבָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת מְקַרֵּין אַבְרָהָם אֶבְיָנוּ לְכֻלָּם. בְּהַמְשֵׁךְ הַפְּרָשָׁה צָצָה וְעֵלָה גַּם דְּמוּתוֹ שֶׁל יִצְחָק אֶבְיָנוּ. וְהִנֵּה, לְמַרְבֵּה הַפְּלֵא, לְאַבְרָהָם אֶבְיָנוּ נוֹלָד בֶּן שְׂתַכּוֹנָתוֹ הָעֵקָרִית שׁוֹנָה, וְאֶפִּילוֹ הַפּוֹכָה, מְשֻׁלוֹ. בֵּין אָב לְבֵן יֵשׁ הַרְבֵּה דְּמִיוֹן, אֲבָל יֵשׁ גַּם שְׁנֵי, וְלִפְעָמַיִם הֵם מִמֶּשׁ הַפּוֹכִים זֶה מִזֶּה. כִּן הוּא בַּיַּחַס בֵּין יִצְחָק לְאַבְרָהָם:

שְׁנוֹן חֲבָרִים

בְּשַׁבָּת שְׁעַבְרָה דְּבַרְנֵנוּ הַרְבֵּה עַל קֶשֶׁר וְחִבּוּר בֵּין שְׁנַיִם. הַיּוֹם נִלְמַד דְּוָקָא עַל הַבְּדִל בֵּין שְׁנַיִם...
בְּסוּיִם הַפְּרָשָׁה אָנוּ מוֹצְאִים חִבּוּר מִיַּחַד מְאֹד – חִבּוּר בֵּין שְׁנֵי הַפְּכִים – וְהוּא קוֹרָה בַּעַת הַנְּסִיּוֹן הַמְּפָרָסֵם בְּיוֹתֵר שְׁעוֹמֵד בּוֹ אַבְרָהָם אֶבְיָנוּ – עַקְדַת יִצְחָק. אֲבָל לְפָנֵי שְׂנַדְבָּר עַל הַחִבּוּר בָּאוּ וְנִפְּיֵר קוֹדֵם אֶת הַפְּכִים.

שְׁנֵי הַפְּכִים

הַגְּבוּר בְּפְרָשָׁה שְׁלָנוּ הוּא לֵאלֹהֵי סִפְק אַבְרָהָם אֶבְיָנוּ, הַמְּצַטֵּן בְּמֵדַת הַחֶסֶד. הוּא אוֹהֵב כָּל אֶחָד, וְלָכֵן הוּא רוֹצֵה לְדַאֵג לוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת. הוּא מְקִים עַל אִם הַדָּרֶךְ פְּנִדֵק הַכְּנָסֵת אוֹרְחִים, בּוֹ דּוֹאֵג לְהַאֲכִיל וְלְהַשְׁקוֹת כָּל נֶצֶר. אֲבָל אַבְרָהָם לֹא מְסַתֵּפֵק רַק בְּהַטְבָּה גִשְׁמִיּוֹת, הוּא מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ לְהַטִּיב לְכֻלָּם גַּם וּבְעֵקֶר בְּרוּחָנִיּוֹת. הוּא מְפָרָסֵם בְּכָל הַמְּרָץ שֵׁשׁ בּוֹרָא לְעוֹלָם, שֶׁהוּא אוֹהֵב, דּוֹאֵג וּמְשֻׁגִיחַ עַל בְּרִיּוֹתָיו וְרוֹצֵה קֶשֶׁר עִמּוֹ וְלָכֵן הֵכִי טוֹב הוּא שֶׁנַּעֲבַד אוֹתוֹ כְּלָנוּ בְּלֵב שְׁלֵם. אַבְרָהָם אוֹהֵב כָּל אֶחָד בְּאַשֶׁר הוּא,

מוסדות חינוך
תורת חיים

בנישואות הרב יצחק גינזבורג שליט"א

גדול ובמרץ רב ולקיים בחיית רבה את מצותיו. על אברהם אבינו כתוב "וילך אברם הלוח ונסע הנגבה", ומספר בספרי החסידות שהכונה שהוא הלך והתעלה במדת האהבה ("נגב" הוא כנוי לאהבה).

היראה אצל מופנית גם היא כלפי מעלה, לה', והיא מעוררת אצלנו הרגשה כמה גדול ה' וכמה אנו קטנים לעמתו. המרחק העצום שלי מה' מעורר אצלי בנושה ממנו, בכלל לא מובן לי מדוע זכיתי להיות בקרבתו. פאשר עמדו בני ישראל למרגלות הר סיני וראו את המראה הנורא הם נרתעו לאחור ובקשו להתרחק - "ויניעו ויעמדו מרחק". פאשר יהודי ירא מה' ומגדולתו הוא נעשה רגיש מאד לכל פרט שמפריע לה' ונזהר מאד שלא לעבור על שום עברה, ואפילו קלה שבקלות. במדת היראה הצטיין יצחק אבינו.

לשון עם שתי כנפים

ראיתם פעם צפור שמצליחה לעוף בלי כנפים? בספר הזהר כתוב שאהבה ויראה הן כמו שתי כנפים, המגביהות את התורה שאנו לומדים והמצוות שאנו מקיימים - לגבה, לשמים. ללא רגש וחיית של אהבה לה' ויראה ממנו נשארים כל התורה שאנו לומדים והמצוות שאנו מקיימים למטה, בעולם הזה.

אבל אולי ראיתם צפור שמצליחה לעוף עם כנף אחת? ברור שלא, וגם אם תנופף בכל הכח היא לא תצליח

יצחק אבינו נחן במדת הגבורה, ההפוכה ממתת החסד, ממש מקצה לקצה. לעמת אהבת ה', שבפטה אצל אברהם אבינו, הצטיין יצחק במדת היראה.

אהבה ויראה - להתקרב ולהתרחק

מה ההבדל בין אהבה ליראה?

אהבה גורמת לי להמשיך אל הדבר אותו אני אוהב, להיות קרוב אליו. למשל: ילדים אוהבים בדרך כלל ממתקים ולכן הם נמשכים אליהם (או שהם מושכים את הממתקים אליהם...). אני אוהב את ההורים שלי ולכן אני רוצה להיות בקרבתם, וכן גם יחס ההורים שלי כלפי. לעמת האהבה, יראה גורמת לנו את ההפך - להתרע ולשמור על מרחק מהדבר. למשל: ילד שמפחד מקלבים יעשה כל מאמץ שלא להתקל בהם, ואם זה כבר קרה הוא יעדיף להתרחק, לעבור מיד למדרכה שממול... זו דגמה לפחד שלילי, פחד שמשתק אותנו, אבל לפעמים פחד הוא הרגשה שאנחנו דווקא מאד רוצים בה. מי לא אוהב לגלש במגלשה מהירה ומסחררת בפארק מים או לעלות בגלגל ענק שבלונה-פארק לגבהים? מפחיד? זה כל הדין...

אצל צדיקים מופנות האהבה והיראה כלפי מעלה, לה', ובעצם כך גם אצל כל יהודי - "ועמו כלם צדיקים". האהבה מביאה אותנו להתקרב לה' בחשק

וְיִרְאֶה הַיָּהוָה וְהִטְבַּע שְׁלוֹ, וְלָכֵן
הוא נִדְרָשׁ לְגִלוֹת דְּוָקָא אֶת הַהֶפֶךְ – אֶת
מִדַּת אַהֲבָתוֹ לֵה'. הוא הוֹלֵךְ בְּלֵב שְׁלֵם
וְשֹׁמֵחַ עִם אָבִיו, גַּם כַּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ בְּבִרְוֵר
לְאֵן הוֹלְכִים וְלִשְׁם מֵה'.

מה קָרָה פֶּה בְּעֵצָם? יִצְחָק מְסַר אֶת
תְּכוּנָתוֹ הַמְיֻחָדֶת לְאַבְרָהָם וּבְמִקְבִּיל
קִבֵּל מֵאָבִיו אֶת תְּכוּנָתוֹ שְׁלוֹ. אַבְרָהָם
נִהְיָה קֹצֵת יִצְחָק, וְיִצְחָק נֶעֱשֶׂה קֹצֵת
אַבְרָהָם. לְמִשְׁחָק ה' מְסִירוֹת' הִזָּה אָנוּ
קוֹרְאִים הַתְּפִלָּלוֹת. כָּל תְּכוּנָה מִתְּחַבֵּרֶת
עִם הַתְּכוּנָה הַהַפְּיֻכָה מִמֶּנָּה וְנִכְלָלֶת בָּהּ,
וְכֵן מִתְּגַלֶּה הַשְּׁלֵמוֹת שְׁבִשְׁתִּיהֶן.

עַל כֵּן נֹאמֵר בְּעֵקֶדָה פְּעַמִּים: "וַיִּלְכוּ
שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו".

שְׁבֵת שְׁלוֹם וּמְבָרֵךְ

ר'ז

לְהַתְרוֹמֵם בְּאוֹר. אוֹלֵי תִצְלִיחַ לְהַסְתוֹבֵב
בְּמַהֲרֵי יוֹם סָבִיב עֲצָמָה... כֵּן הוּא גַם
בְּקִיּוּם הַמְצוּוֹת. אַהֲבָה לֵה' לֵאלֹהֵי יִרְאֶה
מִמֶּנּוּ לֹא תִקְרַב אוֹתֵנּוּ לֵה', וְכֵן גַּם יִרְאֶה
מֵה' לֵאלֹהֵי רָגֹשׁ אַהֲבָה כְּלַפְּיוֹ.

הַחֲבוּר הִזָּה קוֹרָה בְּעֵקֶדֶת יִצְחָק.
אַבְרָהָם אָבִינוּ מִתְּבַקֵּשׁ לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה
שְׂאִינֵנוּ נִתְפָּס בְּהִגְיוֹן בּוֹ הִיָּה רָגִיל –
לְקַחֵת אֶת בְּנוֹ אֶהוּבֵוּ וְלַהֲעֵלוֹתוֹ קְרִיבָן
לֵה'. אַבְרָהָם צָרִיךְ לְאַחֵז בְּמִדַּת הַגְּבוּרָה
וְלַהֲתַגְבֵּר עַל מִדַּת הָאֲהֲבָה שְׁבוֹ. בְּתוֹם
הַנְּסִיוֹן, בּוֹ עֲמֵד בְּהַצְלָחָה, אוֹמֵר לוֹ ה'
"עֲתָה יִדְעָתִי כִּי יִרְאֵ אֱלֹהִים אֶתָּה" –
כַּעֲת רוֹאִים שְׂאֵתָה יוֹדֵעַ לְפַעֵל גַּם מִתוֹךְ
תְּחוּשֵׁת רְחוּק וּפְחַד. גְּלִינוּ אֶצְלָךְ גַּם אֶת
מִדַּת הַיִּרְאָה!

וַיְמָה עִם יִצְחָק? עֲבוּדַת ה' בְּאִמָּה

שְׂאֵת הַשְּׂבוּעָה

הִיכָן רוֹאִים שְׂאֵת אַחֵז גַּם בְּמִדַּת הַיִּרְאָה?

בֵּין הַפּוֹתְרִים נִכּוֹנָה יִגְרַל פָּרִס. אֶת הַתְּשׁוּבָה יֵשׁ לְשַׁלַּח לְכַתְּבַת הַדְּאָר
הָאֶלְקֵטְרוֹנִי maosime@gmail.com אוֹ לְעֵנוֹת בְּטֶלְפוֹן 079-9211452

עַד יוֹם שְׁנֵי הַקְּרוֹב.

הַזְּכוּה מְשׁוּבָע שְׁעֵבֵר: מִרְדְּכִי סְרוּסִי מִמַּעֲלֵה לְבוּנָה

אִם אַתָּם מַחְפְּשִׁים חִינוּךְ פְּנִימִי-חֲסִידִי בְּדֶרֶךְ הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְתַלְמִידִיו, לִימוּד בְּרַמָּה גְבוּהָ,
אוֹוִירָה חֲמָה וְאִישִׁית, לִימוּד עַל טְהַרֵת הַקּוֹדֵשׁ מִתוֹךְ תְּכִנּוּת לִימוּד מְקוֹרֵי, וְ

מוֹסְדוֹת 'תוֹרַת חַיִּים' זֶה הַמְּקוֹם בְּשִׁבְלֵכֶם.

הַהֲרַשְׁמָה לְשָׁנָה"ל תש"פ בְּתַלְמוּד תוֹרָה 'תוֹרַת חַיִּים' וּבִבְיָה"ס לְבוֹנוֹת 'עֵלֶת חַן', כִּבְר הַחֲלָה.

מְקוֹמוֹת אַחֲרוֹנִים לְשָׁנָה"ל תשע"ט. הַתְּקַשְׁרוּ עוֹד הַיּוֹם 052-6287000

בין אדם למקום ובין אדם לחברו – מה קודם למה? עבודת ה' שלמה כוללת את כל המצוות, כמובן. ובכל זאת, לפעמים נקלע האדם למצב של ניגוד-ענינים, בו אינו יכול, לפחות באופן זמני, לרצות את כולם ולמצוא חן בעיני אלקים ואדם – ואז, מה קודם? מה היסוד ממנו נכון להתחיל את עבודת ה'?

בשיעור העיקרי בחוברת – העוסק בעבודת חדש חשון – מחדד הרב גינזבורג שליט"א את הקונפליקט, הופך אותו למורכב יותר, אך גם נותן כיוון לפתרון: על האדם להיות גם נח וגם נקי. בנוחות-נינוחות, הנמשכת מקו האהבה והקירוב בנפש, הסדר הוא "כל שרוח הב"ריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו" – ראשית העבודה, וגם המדד העיקרי (ואפילו היחידי) להצלחתה, היא היות האדם נח לבריות, ובמקרה של 'התנגשות' עליו להתחיל מכך (כידוע ממורנו הבעל שם טוב). בנקיות, הנמשכת מקו היראה והדין בנפש, הסדר הוא "והייתם נקיים מה' ומישראל" – ראשית העבודה היא הנקיות והטהרה בעיני ה', והיא המכריעה במקרה של 'התנגשות', ורק אחר כך יש לטרוח להיות נקי גם בעיני הבריות (כידוע מבעל "מי השילוח").

ה"נח" וה"נקי" מאזנים, כל אחד באופן אחר, את "בין האדם למקום" ו"בין האדם לחברו", וגם בין עבודות ה"נח" וה"נקי" יש להגיע לאיזון נכון, המשתנה גם בתנאי החיים והתפקידים השונים של האדם. חוש הריח החסידי, אותו יש לפתח בחדש חשון, מנחה את האיזון המשיחי של יראת שמים ואהבת ישראל.

מעוניין להצטרף לצוות המפיצים של **ואביטה?**

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?

שלח מייל לכתובת: **itiel@pnimi.org.il**

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון במספר **079-9211452**

לפניות בנושא העלון: **052-4295164**

pnimi.org.il